

**2025-2026-OQÍW JÍLÍNDÁ
ULÍWMA ORTA BILIM BERIW MEKTEPLERINIŃ**

11-KLASS
OQÍWSHÍLARÍ USHÍN
QARAQALPAQ TILI
(mámleketlik til)

PÁNINEN JUWMAQLAWSHÍ ATTESTACIYASÍN
ÓTKERIW BOYÍNSHA
METODIKALÍQ USÍNÍS HÁM MATERIALLAR

TAŃLAV
PÁNLER

2025-2026-OQÍV JÍLÍNDÁ ULÍWMA ORTA BILIM BERIW HÁM QÁNIGELESTIRILGEN MEKTEPLERDÍN 11-KLASS OQÍWSHÍLARÍ USHÍN TAÑLAV PÁNLER BLOGINDEGI QARAQALPAQ TILI (MÁMLEKETLIK) TILI PÁNINEN JUWMAQLAWSHÍ MÁMLEKETLIK ATTESTACIYA TEST TAPSÍRMALARÍ SPETSIFIKACIYASÍ

Bul spetsifikaciya ulıwma orta bilim beriw mektepleriniń 11-klass oqıwshılarınıń qaraqalpaq (mámleketlik) tili páninen bilim, kónlikpe hám kompetensiyaların bahalawda paydalanılatuǵın test tapsırmalarınıń mazmunı, qamtıp alınıwı, túri, forması, bahalaw ólshemi hám ótkeriliw tártibine qoyılǵan talaplardı sáwlelendiredi.

I. Ulıwma principler

Bahalaw maqseti – 11-klass oqıwshılarınıń qaraqalpaq (mámleketlik) tili páninen bilim, kónlikpe hám kompetensiyaların hárekettegi oqıw baǵdarlamalarında belgilengen oqıw maqsetleri tiykarında kompleks bahalaw. Bul bahalaw nátiyjeleri tiykarında 11-klasslar ushın juwmaqlawshı mámleketlik attestaciyasında qabil etiletuǵın qararlar tiykarlangan (valid) bolıwın támiyinlew maqsetinde bahalawda validlik, isenimlilik, ádillik hám ashıqlıq principlerine ámel etiliwi támiyinlenedi.

II. Huqıqiy tiykarlar

1. Ózbekstan Respublikası Mektepke shekemgi hám mektep bilimlendiriw ministrliginiń 2008-jıl 4-marttaǵı 56-sanlı buyrığı menen tastıyqlanǵan Ulıwma orta bilim alıwshılardıń juwmaqlawshı mámleketlik attestaciyası haqqındaǵı Reje.

2. Qaraqalpaq (mámleketlik) tili páninen 5–11-klass ushın hárekettegi oqıw baǵdarlaması.

3. Ózbekstan Respublikası Mektepke shekemgi hám mektep bilimlendiriw ministriniń 2026-jıl “2025-2026-oqıw jılında ulıwma orta bilim beriw mákemelerinde oqıwshılardıń juwmaqlawshı mámleketlik attestaciyasın shólkemlestiriw hám ótkeriw haqqında”ǵı 10-sanlı buyrığı

III. Bahalaw qamtıp alınıwı hám ajratılǵan waqıt

Oqıwshılar ushın qaraqalpaq (mámleketlik) tili pánin biliw dárejesin anıqlaw boyınsha juwmaqlawshı mámleketlik attestaciyası sınavında jámi 20 test tapsırması usınıs etiledi.

1-bólim 17 qısqa juwaplı tapsırmalardan turadı. Bunda juwap san, bas háripler yamasa bas háripler menen jazılatuǵın juwap kórinisinde beriliwi kerek. Testten birneshe durıs juwaptı anıqlaw yamasa test mazmunı boyınsha juwaplardı sáykeslendiriw talap etiledi.

2-qism: Sorawǵa qısqa gápler menen juwap jazıwdı talap etetuǵın jazba tapsırma hám keńeytilgen juwaplı 2 tapsırmanı óz ishine aladı, berilgen tapsırmaǵa tiykarlı dáliller menen tolıq hám dóretiwshilik pikir júrgiziw arqalı jazba juwap beredi.

Hárbir imtixan variantınıń soraw hám tapsırmaları pán kesiminde bolıp, ses hám imla, puntuaciya, stilistikat, sóz shaqaplarına tallaw, sintaksislik tallaw, tekstti túsiniw teksttiń túrlerin anıqlaw sıyaqlı tarawlardı qamtıp alǵan. Usınısta biliw, qollaw hám pikir júrgiziw iskerligine baylanıslı tapsırmalar boyınsha bahalaw ólshemleri keltirilgen.

Hárbir variantta oqıwshıǵa 20 soraw beriledi. Olardab 5 soraw biliwge, 14 soraw qollanıwǵa, 1 soraw pikirlew menen baylanıslı boladı.

Juwmaqlawshı mámleketlik attestatsiya sınavları ushın **180 minut** waqıt berilgen.

IV. Test tapsırmaların dúziwde paydalanatuǵın tekstlerge qoyılatuǵın talaplar

Q/s	Tekstler	Mazmunına qoyılǵan talaplar	Kólemi boyınsha talaplar
1	Kórkem tekst (qara sóz, kórkem shıǵarmadan úzindi)	<i>Qaraqalpaq tilinde jazılǵan yamasa awdarılǵan kórkem tekst (test tapsırıwshı ushın tanıs emes bolǵan, hárekettegi sabaqlıqtan tısqarı)</i>	200-300 so‘z

V. Test tapsırmaların túri boyınsha bólistiriw

Tapsırma túri	Esletpe	Tapsırma sanı
Kóp tańlawlı jabıq test (J1)	Soraw mazmunına sáykes bolǵan juwap variantlarınıń ishinen durısın tabıw talap etiletuǵın hám sorawlardıń juwaplarrın sáykeslendiriwdi jabıq test tapsırmaları	17
Qısqa juwaplı ashıq test (A1)	Sorawǵa qısqa gápler menen juwap jazıwdı talap etetuǵın jazba tapsırmalar	1
Keńeytilgen juwaplı ashıq jazba tapsırmalar (A3)	Sorawǵa tolıq juwap jazıw talap etiletuǵın jazba tapsırmalar	2

VI. Kognitiv kónlikpe, bólimler boyınsha bólistiriw

Biliw (B)		Qollaw (Q)		Pikirlew (P)				Ulwma ball
sanı	ball	sanı	ball	qısqa juwaplı 2-bólim		Keńeytilgen juwaplı 2-bólim		
Qaraqalpaq tili								
5	4 baldan (20 ball)	12	4 baldan (48 ball)	1	8 ball	2	12 baldan (24 ball)	100 ball

VII. Bahalanatugın mazmun taraw, bilim, kónlikpe hám kompetensiyalar, tapsırma túri , kognitiv iskerlik hám bahalaw ólshemleri

Mazmun (taraw)	Soraw T/S	Konstruktlar	Tapsırma túri	Kognitiv dárejesi	Bahalaw ólshemi
Qaraqalpaq tili			1-basqış (qısqa juwaplı)		
Sóylew hám imla	1	<i>Sóylew hám imla qağıydalarına baylanıslı dawıslı hám dawıssız seslerdi ajırata alıw, sózlerdiń durıs jazılıwın anıqlay alıw</i>	J1	B	4 ball
	2	<i>Túbir hám qosımtalar, sóz jasawshı hám sóz túrlewshı qosımtalar, birikken hám qospa sózlezlerge baylanıslı imla qağıydaların biliw, paydalana alıw</i>	J1	Q	4 ball
	3	<i>Fonetikalıq ózgerislerdi biliw, sebebin túsindiree alıw</i>	J1	Q	4 ball
Lingvistik alıq analiz	4	<i>Tekst (gáp,sóz)di házirgi qaraqalpaq ádebiy tiliniń morfemik/morfologiyalıq ólshemleri tiykarında tallaw jasaw</i>	J1	Q	4 ball
	5	<i>Tekst (gáp,sóz)ti házirgi qaraqalpaq tiliniń leksikalıq ólshemleri tiykarında tallaw jasaw</i>	J1	Q	4 ball
Stilistika	6	<i>Tekst (gáp)ti stillik jaqtan tallaw</i>	J1	Q	4 ball
Lingvistik alıq analiz	7	<i>Tekst (gáp,sóz)ti házirgi qaraqalpaq tiliniń leksikalıq ólshemleri tiykarında tallaw jasaw</i>	J1	Q	4 ball
	8	<i>Gápti házirgi qaraqalpaq tiliniń sintaksislik ólshemleri tiykarında tallaw</i>	J1	Q	4 ball
	9	<i>Tekst (gáp,sóz)ti házirgi qaraqalpaq tiliniń leksikalıq ólshemleri tiykarında tallaw jasaw</i>	J1	Q	4 ball
	10	<i>Tekst (gáp,sóz)ti házirgi qaraqalpaq tiliniń leksikalıq ólshemleri tiykarında tallaw jasaw</i>	J1	Q	4 ball
Stilistika	11	<i>Tekst (gáp)ti stillik jaqtan tallaw</i>	J1	Q	4 ball
Lingvistik alıq analiz	12	<i>Gápti házirgi qaraqalpaq tiliniń sintaksislik ólshemleri tiykarında tallaw</i>	J1	Q	4 ball
	13	<i>Gápti házirgi qaraqalpaq tiliniń sintaksislik ólshemleri tiykarında tallaw</i>	J1	Q	4 ball
	14	<i>Tekst (gáp,sóz)di házirgi qaraqalpaq ádebiy tiliniń morfemik/morfologiyalıq ólshemleri tiykarında tallaw jasaw</i>	J1	Q	4 ball
	15	<i>Tekst (gáp,sóz)di házirgi qaraqalpaq ádebiy tiliniń morfemik/morfologiyalıq ólshemleri tiykarında tallaw jasaw</i>	J1	Q	4 ball

	16	<i>Gápti házirgi qaraqalpaq tiliniń sintaksislik ólshemleri tiykarında tallaw</i>	J1	Q	4 ball
	17	<i>Tekst (gáp,sóz)di házirgi qaraqalpaq ádebiy tiliniń morfemik/morfologiyalıq ólshemleri tiykarında tallaw jasaw</i>	J1	Q	4 ball
2-basqısh (keńeytilgen)					
Kórkem tekstti tallaw	18	<i>Teksttegi qaharmanlardı analizlew hám gáp aǵzaların anıqlay alıw</i>	J1	Q	8 ball
	19	<i>Tekstten mazmunın túsine alıw, sorawǵa juwap beriw hám gáptiń birgelkili aǵzaların taba alıw</i>	A3	Q	12 ball
	20	<i>Tekst maqsetlerine sáykes sheshim taba alıw</i>	A3	P	12 ball
Jámi					100 ball

VIII. Baldı bahaǵa aylandırıw tártibi

Ball (%)	Baha	Esletpe
0 – 29	“2”	“qanaatlandırarsız”
30 – 65	“3”	“qanaatlandırarlı”
66 – 85	“4”	“jaqsı”
86 – 100	“5”	“ayırıqsha”

IX. Sınaw barısına qoyılatuǵın talaplar

Qadaǵan etilgen zatlar: imtixan waqtında mobil telefon, aqıllı saat, planshet yaqı esletpelerden paydalanıw qatań qadaǵan etiledi.

Ádep-ikramlılıq hám tártip: nusqa kóshiriw, járdem soraw yamasa járdem beriw, imtixan waqtında sóylesiw, ruqsatsız shıǵıw qadaǵan etiledi.

Baqlawshı tártipti buzıwshılardı anıqlaǵanda akt dúziledi hám testten shetletiledi hám nátiyjesi biykar etiledi.

X. Usıms etiletuǵın tiykarǵı ádebiyatlar

- 5-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. A.Dáwletov, Z. Ayjanova, G.Dáwletova, X.Atabaev. Nókis – “Bilim” baspası. 2019.
- 6-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. A.Dáwletov, A. Nawrızbaeva, A.Ótemisov, Z. Ayjanova. Nókis – “Bilim” baspası. 2019.
- 7-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. M.Dáwletov, A.Ábdıyev, G.Ábishov hám A.Dáwletova. Nókis – “Bilim” baspası. 2019.
- 8-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. M. Dáwletov, Sh. Allaniyazova,

- D.Seytqasimov, A.Dáwletova. Nókis – “Bilim” baspası. 2019.
5. 9-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. A.Bekbergenov, G.Mámбетnazarova, Q.Bekbergenov, A.Reyipnazarov, J.Uspanova.
Nókis – “Bilim” baspası. 2019.
6. 10-klass . Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. Sh. Ábdinazimov, A.Ábdiev, J.Táńirbergenov
Nókis. “Qaraqalpaqstan” baspası. 2019.
7. 11-klass . Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. Z.Ismaylova, B. Turımbetov, A.Dáwletova.
Nókis – “Qaraqalpaqstan ” baspası. 2019.

1-SORAW

1) Tómente berilgen sózlerdiń arasınan tek jıńishke dawıslı seslerden jasalǵan sózlerdiń tártip sanların jazıń. (Biliw)

1. Asıq
2. Keńse
3. Bilim
4. Keń
5. Kiyim
6. Toy
7. Sońǵı
8. Perde
9. Namıs
10. Jańa

Juwap:_____

2) Tómente berilgen sózlerdiń arasınan tek juwan dawıslı seslerden jasalǵan sózlerdiń tártip sanlarını jazıń. (Biliw)

1. Stakan
2. Kese
3. Aymaq
4. Tońǵaq
5. Belbew
6. Tilek
7. Qapırıq
8. Saltanatlı
9. Kún
10. Men

Juwap:_____

3) Tómente berilgen sózlerdiń arasınan únli dawıssız háriplerden baslanǵan sózlerdiń tártip sanlarını jazıń. (Biliw)

1. Bazar
2. Paxtakesh
3. Miyrimli
4. Teberik
5. Volga
6. Gaz
7. Shaxta

8. Saxna
9. Naǵıs
10. Kópir

Juwap: _____

4) Tórende berilgen sózlerdiń arasınan únsiz dawıssız háriplerden baslanǵan sózlerdiń tártip sanların jazıń. (Biliw)

1. Ǵayrat
2. Kórsetpe
3. Fabrika
4. Juma
5. Ziyrek
6. Smetana
7. Xat
8. Gúller
9. Domalaq
10. Topar

Juwap: _____

6) Tórende berilgen sózlerdiń arasınan ótkermelenbeytuǵın sózlerdi sáykeslendirin

(Biliw)

1. Altın, alma, asxana
2. Park, saat, kún, shtab
3. Ter , klass, ata, ana
4. Baslıq, ruqsat, keshe, erkin a) ótkermelenedi b) ótkermelenbeydi

Juwap:

1	2	3	4

6) Tórende berilgen sózlerdi buwın túrlerine sáykeslendirin. (Biliw)

1. Suw, miynetkesh, mektep a. ashıq, b. tuyıq, c. qamaw
2. Atası, balaǵa, sanalı
3. Al, as, ek,

Juwap:

1	2	3

7) Tórende berilgen sózlerdi sáykeslendirín. (Biliw)

a. Beslik

b. Jaǵımlı

c. Sanalı

d. Ilgir

e. Ayqulash

f. Putalı

g. Menshik

h. Seksen

i. Kórsetiw

j. Zaman

1. Juwan buwınlı sózlerden turadı

2. Jińishke buwınlı sózlerden turadı

3. Únli dawıssızdan baslanǵan.

4. Únsız dawıssızdan baslanǵan

Juwap:

1	2	3	4

8) Tórende berilgen sózlerdiń arasınan qaysı buwında imlalıq qátesi bar ekenin anıqlań. (Biliw) a) ashıq, b) tuyıq, c) qamaw

1. Aymáreke

2. Erkeliw

3. Ayshani

4. Ulpóri

5. Aynek

6. Shertak

7. Ásxana

8. Awkat

9. Náresta

10. Bilezık

Juwap:

a	b	c

9) Tórende berilgen sózlerdiń arasınan qaysı buwında imlalıq qátesi bar ekenin anıqlań. (Biliw) a) ashıq, b) tuyıq, c) qamaw

1. Asqabaǵ
2. Kúshık
3. Aǵsaqal
4. Alagóz
5. Ílgekli
6. Anlamaw
7. Alacha
8. Jazála
9. Gudi
10. Qonıraw

Juwap:

a	b	c

10) Tórende berilgen sózlerdiń arasınan imlalıq qátesi bar bolǵan sózlerdiń tártip sanın jazıń. (Biliw)

1. Petinsitut
2. Sabaǵımda
3. Keshikdiridi
4. Bekmurat
5. Balalıq
6. Tozim
7. Dawıssız
8. Shalasın
9. Qiyamet
10. Xızmetker

Juwap: _____

2-SORAW

1) Sóz túrlewshi qosımtalardı sáykeslendirıń. (Biliw)

1. Betlik a) Kitaptıń, kitapta
2. Seplik b) Belbewim, sumkası
3. Kóplik c) Oqıwshıman, diyqansań
4. Tartım d) Adamlar, sanlar

Juwap:

1	2	3	4
---	---	---	---

--	--	--	--

2) Sóz túrlewshi qosımtalardı sáykeslendirin. (Biliw)

1. Betlik	a) Aspamımız, gúllerim
2. Seplik	b) Qálemler, doslar
3. Kóplik	c) Dúnyanı, qoldan
4. Tartım	d) İnsanman, batırman.

Juwap:

1	2	3	4

3) Sepliktiń jalǵawların sáykeslendirin. (Biliw)

1. Iyelik seplik	a) -dan,-den
2. Barıs seplik	b) -nıń,-niń
3. Tabıs seplik	c) -ǵa,-ge
4. Shıǵıs seplik	d) -da, -de
5. Orın seplik	e) -dı,-di

Juwap:

1	2	3	4	5

4) Sepliktiń jalǵawların sáykeslendirin. (Biliw)

1. Iyelik seplik	a) ilimpazdan
2. Barıs seplik	b) ilimpazda
3. Tabıs seplik	c) ilimpazǵa
4. Shıǵıs seplik	d) ilimpazdın
5. Orın seplik	e) ilimpazdı

Juwap:

1	2	3	4	5

4) Berilgen gáplerden sóz túrlewshi qosımtalarına qaray sáykeslendirin. (Biliw)

1. Betlik	a) Men muǵallimniń bergen tapsırmasın orınladım.
2. Seplik	b) Aqılhsań , kóp nársa bileseń.
3. Kóplik	c) Salǵan súwretler kóp góy.
4. Tartım	d) Kóylegim menen sumkam bir reńde bolsın.

Juwap:

1	2	3	4
---	---	---	---

--	--	--	--

5) Berilgen gáplerdegi kóp noqattıń ornına qanday sóz túrlewshi qosımta jalǵanıwı kerekligin tabıń. (Biliw)

1. Betlik	a) Doslarıńnıń dos...1 da sen ushın qádirli.
2. Seplik	b) Tiyme, ol meniń gójeg... .
3. Kóplik	c) Jasıl baǵman... , bul baǵ meniki.
4. Tartım	d) Kitabı... ishinen hesh náirse shıqpadı.

Juwap:

1	2	3	4

6) Berilgen gáplerde qanday sóz túrlewshi qosımta jalǵanǵanın tabıń. (Biliw)

1. Betlik	a) Dostıń sennen sebepsiz ókpelese, onnan úmit etpey-aq qoy.
2. Seplik	b) Qazıwshılar iynine bellerin salıp áste qaytıp kiyatır.
3. Kóplik	c) Jasıl toǵaydıń ishinde jasaydı.
4. Tartım	d) Men aytım, báribir ele orınlangan joq.

Juwap:

1	2	3	4

7) Berilgen gáplerden seplik jalǵawların sáykeslendirin. (Biliw)

1. Ataw	a) Kitapxanashı apay maǵan kitap berdi.
2. Tabıs	b) Kitap oǵada qızıq eken.
3. Shıǵıs	c) Atam bizlerge kitapta danalıq kóp ekenin aytadı.
4. Orın	d) Kitaptan alǵan bilimlerińdi turmısta paydalan.

Juwap:

1	2	3	4

8) Berilgen gáplerdegi kóp noqattıń ornına qanday sóz túrlewshi qosımta jalǵanıwı kerekligin tabıń. (Biliw)

1. Betlik	a) Mektep... kiyatırman.
2. Seplik	b) Bul bir jıllıq miynet... .
3. Kóplik	c) Ata-ana... májilisi búgin eken.
4. Tartım	d) Shıpakermen, bárin túsinemen.

Juwap:

1	2	3	4

9) Tartımlı sepliktiń jalǵawların sáykeslendirin. (Biliw)

- 1) Iyelik seplik a) ustazımnan, ustazdan
- 2) Baris seplik b) ustazıma , ustazǵa
- 3) Tabıs seplik c) ustazımnıń, ustazdın
- 4) Shıǵıs seplik d) Ustazımda, ustazda
- 5) Orın seplik e) ustazımdı, ustazdı

Juwap:

1	2	3	4	5

10) Sóz túrlewshi qosımtalardı sáykeslendirin. (Biliw)

1. Betlik a) Dizaynerden soraw kerek.
2. Seplik b) Men áskermen.
3. Kóplik c) Juwabın durıs.
4. Tartım d) Gúllerde suw quydı.

Juwap:

1	2	3	4

3-SORAW

1) Sózlerdi sinonimi menen sáykeslendirin. (Biliw)

1. Júyrik a) Zor
2. Shıraylı b) Úlken
3. Taynapır c) Shapqır
4. Qıyamat d) Sulıw

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

2) Sózlerdi sinonimi menen sáykeslendirin. (Biliw)

1. Sezgir a) Kirttay
2. Kishkene b) Sulıw
3. Awır c) Sergek

4. Gózzal

d) Salmaqlı

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

3) Sózlerdi sinonimi menen sáykeslendirin. (Biliw)

1. Qopal	a) Jumsaq
2. Jaǵımlı	b) Suwıqlaw
3. Jeńil	c) Salmaqsız
4. Salqın	d) Turpayı

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

4) Sózlerdi sinonimi menen sáykeslendirin. (Biliw)

1. Qıyın	a) Awır
2. Kemis	b) Az
3. Pikir	c) Alıs
4. Jıraq	d) Oy

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

5) Sózlerdi sinonimi menen sáykeslendirin. (Biliw)

1. Oqımışlı	a) Quwanışlı
2. Kewilli	b) Niyet
3. Uzaq	c) Bilimli
4. Tilek	d) Alıs

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

6) Sózlerdi sinonimi menen sáykeslendirin. (Biliw)

1. Sanalı	a) Dúnyaga keliw
2. Erkek	b) Jasanıw
3. Tuwılıw	c) Aqıllı
4. Bezeniw	d) Jigit

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

7) S zlerdi sinonimi menen sáykeslendirin. (Biliw)

1. J�njel	a) �depli
2. Iybeli	b) Mudamı
3. Udayı	c) Topalań
4. Qıyal	d) Oy

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

8) S zlerdi sinonimi menen sáykeslendirin. (Biliw)

1. Yad	a) S�ylew
2. N�reste	b) Es
3. Aytıw	c) Eser
4. Tentek	d) Bala

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

9) S zlerdi sinonimi menen sáykeslendirin. (Biliw)

1. B�lent	a) �lke
2. Qonaq	b) Turmıs
3. �mir	c) Miyman
4. Watan	d) Biyik

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

10) S zlerdi sinonimi menen sáykeslendirin. (Biliw)

1. Ermek	a) Qayǵı
2. Gedey	b) Itibarsız
3. T�shwish	c) K�mbaǵal
4. Biyp�rwa	d) Oyn

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

4-SORAW

1) Tómenđegi berilgen sózlerdi tiyisli sóz shaqabına sáykeslendirin. (Biliw)

- 1) Qondı 2) Qanat 3) Keshe 4) Aqıllı
a) Atlıq b) Feyil c) Kelbetlik d) Ráwish

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

2) Tómenđegi berilgen sózlerdi tiyisli sóz shaqabına sáykeslendirin. (Biliw)

- 1) Hámmesi 2) Shıyq-shıyq 3) Áste 4) Ata-ana
a) Atlıq b) Eliklewish c) Ráwish d) Almasıq

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

3) Tómenđegi berilgen sózlerdi tiyisli sóz shaqabına sáykeslendirin. (Biliw)

- 1) Alǵıs 2) Birinshi 3) Barlıq 4) Keldi
a) Atlıq b) Feyil c) Sanlıq d) Almasıq

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

4) Tómenđegi feyil máhállerin sáykeslendirin. (Biliw)

1. Aytıp boldı 2. Úyrenip atır 3. Gúresedi
a) Keler máhál b) Ótken máhál c) Házirgi máhál

Juwap:

1		2		3	
---	--	---	--	---	--

5) Tómenđegi feyil máhállerin sáykeslendirin. (Biliw)

1. Kelip ketti 2. Awqatlanıp atır. 3. Qol qoyadı
a) Házirgi máhál b) Keler máhál c) Ótken máhál

Juwap:

1		2		3	
---	--	---	--	---	--

6) Tómenđegi feyil dárejelerin sáykeslendirin. (Biliw)

1. Úkemdi tez-tez kiyindirdim.
2. Qol alısıp kóristi.
3. Juwındım, dárriw awqatlanıwǵa kiristim.
4. Tapsırma orınladı.
a) Ózlik b) Ózgelik c) Sheriklik d) Belgisiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

7) Tóمندegi feyil dárejelerin sáykeslendirín. (Biliw)

1. Usı máselede dostım menen aytıstıq.
 2. Átirap tazalanıp, suw sebildi.
 3. Bizler olardı awqatlandırıdık.
 4. Asıqqanınan shala-pala juwındı.
- a) Ózlik b) Ózgelik c) Sheriklik d) Belgisiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

8) Tóمندegi ráwishlerdi túrlerine qaray sáykeslendirín. (Biliw)

1. Olardı tınlawǵa háreket et, sebebi sizge óz usınısların aytıwǵa kelgen.
 2. Erterek barayın dep azanda jolǵa shıqtım.
 3. Sózin tınlap bolǵan soń ortaǵa azmaz tınıshlıq shókti
 4. Ol úyden asıqpay shıqtı.
- a) Sebep b) Sın c) Maqset d) Muǵdar-dáreje

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

9) Tóمندegi ráwishlerdi túrlerine qaray sáykeslendirín. (Biliw)

1. Azanda barıwın kerek edi.
 2. Dawısım qattıraq shıqqanın bilmey qaldım.
 3. Úydiń aldına jeńil mashina kelip toqtadı.
 4. Kóp muǵdarda aqshalay sıylıq berilipti.
- a) Muǵdar - dáreje b) Waqıt c) Sın d) Orın

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

10) Tóمندegi ráwishlerdi túrlerine qaray sáykeslendirín.(Biliw)

1. Ol asıqpay sóyledi.
 2. Bile tura eskertpegenine ashıwım keldi.
 3. Poezddan túsip kiyatır eken.
 4. Búgin bergen múddetiniń sońǵı kúni edi.
- a) Waqıt b) Orın c) Sın d) Maqset

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

5-SORAW

1) Qaysı sózler óz ara antonim bola aladı? (Biliw)

1. Jas 2. Alıs 3. Pás 4. Ashshı
a) Biyik b) Dushshı c) Ğarrı d) Jaqın

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

2) Qaysı sózler óz ara antonim bola aladı? (Biliw)

1. Tastay 2. Siyrek 3. Qolaylı 4. Shıraylı
a) Kóp b) Jaǵdaysız c) Kórimisiz d) Jumsaq

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

3) Qaysı sózler óz ara antonim bola aladı? (Biliw)

1. Aqıllı a) Shıraysız
2. Aq b) Miynetkesh
3. Sulıw c) Axmaq
4. Jalqaw d) Qara

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

4) Qaysı sózler óz ara antonim bola aladı? (Biliw)

1. Tabıldı 2. Keldi 3. Kelisildi 4. Jer
a) Aspan b) Biykarlandı c) Ketti d) Joytıldı

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

6) Qaysı sózler óz ara antonim bola aladı? (Biliw)

1. Jabılǵan 2. Bıtır 3. Dos 4. Jay -paraxat
a) Bıyıl b) Ashılǵan c) Asıǵıp d) Dushpan

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

7) Qaysı sózler óz ara antonim bola aladı? (Biliw)

1. Jattı 2. Sabırlı 3. Tınıshlıq 4. Sóyledi
a) Úndemedi b) Shıdamsız c) Turdı d) Urıs

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

8) Qaysı sózler óz ara antonim bola aladı? (Biliw)

1. Soraw 2. Áyyemgi 3. Tiri 4. Arıq
a) Zamanagóy b) Óli c) Juwap d) Semiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

9) Qaysı sózler óz ara antonim bola aladı? (Biliw)

1. Haqıyqatshıl 2. Quwatlı 3. Qarańǵı 4. Jas
a) Dimarsız b) Qartayǵan c) Ótirikshi d) Jaqtılı

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

10) Qaysı sózler óz ara antonim bola aladı? (Biliw)

1. Barıw 2. Sóylemshek 3. Esine túsiw 4. Alıw
a) Umıtıw b) Beriw c) Qayıw d) Úndemes

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

6-SORAW

1) Tekst degenimiz ne ekenligin juwaplardan tártip sanlar menen belgileń.

(Qollanıw)

1. Pikirlew hádiyesi
2. Gápler jıynaǵı
3. Juwmaq
4. Tiykarǵı bólim.
5. Pútin bir oydı bildiriwshi sóz , sóz dizbegi.
6. Sóylewdiń kórinisi

Juwap: _____

2) Tekstlerden qaysı biri dialog tekst ekenligin tabıń. (Qollanıw)

1. Qospa gáp eki yamasa birneshe jay gáplerdiń grammatikalıq jaqtan baylanısıwınan dúziletuǵın bir pútin sintaksislik birlik.
2. Bul bir sırlı jer boldı góy. Sonsha júrgenimizge bir nárses ushırasar,-dedi Taǵay murat. Aytıp awzın jıyǵan joq, sarı ala nárseniń súlderini kórinde.
– Bul jolbarıstıń balası.
– Jolbarıs! Ormanbet birden qorqıp ketti.
– Tezirek bul jerden qashayıq. Anası jaqın jerde bolıwı múmkin.

3. Sheshenlik óneriniń tiykarǵı baǵdarı sózden jeńiw bolıp, onda qara sózdi de, poeziyanı da teń qollanǵan.

4. Ustazım menen demalısta Ózbekstandaǵı tariyxıy qalalarǵa sayaxat etpekshimen. Buharadaǵı, Samarqandtaǵı tariyxıy orınlarǵa baraman. Zıyaratlap qaytajaqpan.

5. –Bárińiz kelip qalıpsız ǵoy. Awılada adam qaldı ma?

– Báhár kelip qaldı, dostım. Bel menen ketpen kerek.

6) Ekewin de birdey etip kiyindirgen kelinshek ullarınıń qolınan uslap mashınaǵa mingizdi.

Juwap: _____

3) Tómendegi pikirlerden qaysı biri monolog tekstine tán ? (Qollanıw)

1. Personajdıń tilinen ishki sezimleri beriledi.

2. Bir adamnıń sózinen ibarat.

3. Eki adamnıń sáwbetinen ibarat.

4. Tiykarınan soraw-juwap túrinde boladı.

5. Eske túsiriw, bayanat, radio, televidenie xabarları túrinde boladı.

6. Hárbir gáp jańa qatardan baslanadı.

7. Sóylewshi hám tuńlawshı arasında pikir almasıw barısın bildiredi.

9. Pikir tolıq bayan etilmeydi.

10. Tek sóz-gáp túrinde ǵana bildiriledi.

Juwap: _____

4) Qaysı juwaplar tekstti qısqartıwǵa baylanıslı berilgen? (Qollanıw)

1. Keńeytilgen jay gáplerdegi ayırım ekinshi dárejeli aǵzalı gápler alınıp, keńeytilmegen jay gáplerge aylandırıladı.

2. Qospa gáplerdi jay gáplerge, tuwra gáplerdi ózlestirilgen gáplerge aylandırıw múmkin

3. Tema boyınsha qosımsha maǵlıwmatlar beriledi.

4. Jazıw paytında bildirip atırǵan pikirlerin dálillew ushın qosımsha dereklerden siltemeler alıw, citatalar keltiriw, ilimiy dereklerge súyeniw múmkin.

Juwap: _____

5) Berilgen qaǵıydalarǵa tiykarlanıp, publicistikalıq stilge tiyili tekstti tabıń. (Qollanıw)

1. Súwretlewshilik hám tásirsheńlik; kórkem tekst jaratıwda tábiyat hám sociallıq máselelerge erkin múná- sibette bolıw; leksikalıq birlikler, súwretlew quralları hám frazeologiyalıq birikpelerden erkin paydalanıw.

2. Teksttiń tili anıq, ıqsham, janlı bolıwı; pikirdiń jańǵırılıqlılıǵın, tásirsheńligin hám ǵalabalıǵın támiyinlewi.

- A) Kók gúrkiregen menen kúnnıń qabaǵı ashılmadı. Bılshıraǵan batpaǵı da joq. Seńdey siresken bultlar jurttıń bereketin qashırıp silpiledi de turdı.
- B) Ayımxań apa óziniń isbilermenlik jolı kishi chex ashıw menen baslaǵan. Jıllar ótip bul úlken kárxanaǵa aylandı.
- C) Amerikaniń Abiomed kompaniyasınıń qánigeleri birinshi bolıp implantlar ushın tolıq avtonom túrde isleytuǵın jasalma júrekti (AbioCor) islep shıǵadı. Jasalma júrek óz júregi yaki donor implantaciyasın dawalay almaytuǵın qástelerge mólsherlengen.

Juwap: _____

6) Berilgen qaǵıydalarǵa tiykarlanıp, kórkem ádebiy stilge tiyili tekstti tabıń. (Qollanıw)

1. Súwretlewshilik hám tásirsheńlik; kórkem tekst jaratıwda tábiyat hám sociallıq máselelerge erkin múná- sibette bolıw; leksikalıq birlikler, súwretlew quralları hám frazeologiyalıq birikpelerden erkin paydalanıw.

2. Teksttiń tili anıq, ıqsham, janlı bolıwı; pikirdiń jańǵırılıǵın, tásirsheńligin hám ǵalabalıǵın támiyinlewi.

A) Jaslarǵa jaratılǵan sharayatlar olardıń kelshekte jetik insanlar bolıp jetilisiwi ushın tiykar bola aladı. Búgingi kúnde jaslar tárepinen texnologiyalar oylap tabılmaqta.

B) Burınǵı zamanda Baylıq, Baxıt, Aqıl úshewi ushırasıp qaladı. Olar adamǵa tiyqizetuǵın paydası haqqında aytısıp qaladı.

C) Balalıq payıtımızdan-aq óz tábiyatımızdı, qorshaǵan ortalıǵımızdı, ósimlikler, quslar hám haywanatlar dúnyasın súyip, olarǵa mehirlı kózqarasta bolıwımız shárt.

D) Elmurat sheshen de ádewir albırıp qalǵan edi. Gáp Tınıaxmettiń sózinde emes, esin bilgeli bul sózdi esitip kórmegeninde edi.

Juwap: _____

7) Berilgen qaǵıydalarǵa (1,2,3) tiykarlanıp dodalaw tekstine tán bolǵan belgilerdi anıqlań. (Qollanıw)

1. Súwretlewshi tekstte tiykarınan tábiyat kórinisleri, óz aldına nárseler, waqıya hám hádiyseler, jumıs procesleri súwretlenedi.

2. Aytıp beriw tárizindegi tekstte waqıya izbe-izlikte beriledi, onda qatnasıwshı shaxslardıń bolıwı, dialoglı sóylewden paydalanıwı múmkin.

3. Dodalaw túrindegi teksttiń ózine tán ózinsheligi sonda, sóylewshi bayanlap atırǵan waqıya hám hádiysege óz múnásibetin bildiredi.

a) jaratıwshılıq, baqlawshılıq penen baylanıslı.

b) baqlawǵa úyretiw, nárese, waqıya, hádiyselerdegi eń áhmiyetli belgi hám

ózinsheliklerdi kóre biliwge ádetlendiredi. c) sóylewshi bayanlap atırǵan waqıya hám hádiysege óz múnásibetin bildiredi. d) pikirin túsindirip beriw ushın dáliller izleydi

e) salıstırıw nátiyjelerine tayanıp, málim bir pikirdi biykarlaydǵı

Juwap: _____

8) Berilgen qaǵıydalarǵa (1,2,3) tiykarlanıp suwretlewshi tekstine tán bolǵan belgilerdi anıqlań. (Qollanıw)

1. Súwretlewshi tekstte tiykarınan tábiyat kórinisleri, óz aldına nárseler, waqıya hám hádiyseler, jumıs procesleri súwretlenedi.
2. Aytıp beriw tárizindegi tekstte waqıya izbe-izlikte beriledi, onda qatnasıwshı shaxslardıń bolıwı, dialoglı sóylewden paydalanıwı múmkin.
3. Dodalaw túrindegi teksttiń ózine tán ózinsheligi sonda, sóylewshi bayanlap atırǵan waqıya hám hádiysege óz múnásibetin bildiredi.
 - a) jaratıwshılıq, baqlawshılıq penen baylanıslı; á) sóylewden paydalanıwı múmkin;
 - b) baqlawǵa úyretiw, nárseler, waqıya, hádiyselerdegi eń áhmiyetli belgi hám ózinsheliklerdi kóre biliwge ádetlendiredi;
 - c) sóylewshi bayanlap atırǵan waqıya hám hádiysege óz múnásibetin bildiredi;
 - d) pikirín túsindirip beriw ushın dáliller izleydi;
 - e) salıstırıw nátiyjelerine tayanıp, málim bir pikirdi biykarlaydı;
 - z) tekstte waqıya izbe-izlikte beriledi;
 - j) shaxslar qatnasıwshı boladı.

Juwap: _____

9) 2) Tekstlerden qaysı biri monolog tekst ekenligin tabıń. (Qollanıw)

1. Zatlar, qubılıs, hádiyseler ózlerinen dáslepki negizgi má- nisine uqşas mánide awıspalı mánili sózlerdi payda etedi.
2. – Aqsaqal qayda, jeńge?
– Uzaq saparǵa ketken...
– Jaqın arada kele me?
– Kelip qalar,-dedi kewilsiz túrde.
3. 1982-jılı jarıq kórgen “Dáwir samalları” atlı kitabında shayırdıń filosofıyalıq tábiyatı ayrıqsha kózge taslanadı.
4. Men kishkene eldiń shayırı bolsam da,
Men ullı islerdiń parqın bilgenmen.
Tikenekli tar soqpaqtan barsam da,
Talay úlken joldan júrip kórgenmen.
Kórgenmen keń gúzar jollar boyında,
Ellerdi, basqalar barıp kórmegen.
5. –Báriniz kelip qalıpsız góy. Awılда adam qaldı ma?
– Báhár kelip qaldı, dostım. Bel menen ketpen kerek.
- 6) Meniń qıyalımda haqıyqıy shayır aqqan juldızǵa, meteoritke megzeydi. Berdaq babamız da óz xalqı haqqında adamzatqa keleshekke xabar jetkize aldı.

Juwap: _____

10) Tekstlerden qaysı biri dialog tekst ekenligin tabıń. (Qollanıw)

1. – Shıraǵım-aw, barmısań? Usı waqıtqa shekem qayda júrseń? Aman-esen keldiń be,- dep kempir jılap jiberdi.

– Haw, apa, amanlıq pa? Pensiyaǵa shıqqan alpıs bestegi ǵarrıǵa kim tiysin, aman keldim-ǵoy, hesh nárseni oylamay uyqlay berseń boladı-ǵoy,– dedi Jalǵas aǵa.

– Oy-boy, balamay, alpısqa shıqpaqtan, júzge shıqsań da meniń ushın ele balasań-ǵoy, qulınım! – dep ana jılıslap ornına ketti.

2.–Qıyada tursań da qıynalǵanda qasımızda boldıń. Sizden ókpemiz joq, Túsinemen, men bárhulla tayarman,– dedi Tınaxmet.

–Onda xosh bol, dostım!

– Xosh!

3. Jumanazar aǵanıń pikir dúnyası bul kóp ilimlerdiń hám oy aǵımlarınıń maǵızın dep qarawızımǵa boladı. Onıń shákiirtlerin bir jerge jıynasaq kishigirim bi rayon boladı.

4. Alıstan kóringen atlınıń kim ekenin biliw ushın úydegiler de dalaǵa shıqtı. Tozǵıǵzn shaǵ onıń tegin júrmegenliginen derek berer edi.

5) Búgin bizler Taxtakópir rayonına xızmet saparına barıwdı rejelestirgen edik. Qar qattı jawıp jol jabılıwına baylanıslı biykarlandı.

Juwap: _____

7-SORAW

1) Tórende berilgen gáplerdiń qaysısında sózler tuwra mánide kelgenligin tártip sanın jazıń. (Qollanıw)

1. Aspandı qara bult qapladı.

2. Jawatuǵın bult sıyaqlı túnerip otır eken.

3. Pishken tonı keń bolıp shıqtı.

4. Keń bolsań, hámme sıylaydı.

5. Altınday tawlanǵan tábiyatqa qarap toymaysań.

6. Altın otta belli.

Juwap: _____

2) Tórendegi berilgen gáplerdiń qaysısında sózler tuwra mánide kelgenligin tártip sanın jazıń. (Qollanıw)

1. Qızıl almaǵa hámme talasıp qaldı.

2. Sorpa mazalı bolıptı.

3. Qızıl almaday júzi uyalǵanınan qızarıp ketti.

4. Kózińniń jası sorpaday tıyılmadıǵoy.

5. Dúkannan alma, júzim alıp kel.

Juwap: _____

3) Tómenđegi berilgen gáplerdiń qaysısında sózler awıspalı mánide kelgenligin tártip sanın jazıń. (Qollanıw)

1. Istiń basına jaqsı kelse, jumısıń pitedi goy.
2. Basımdı uslawım menen otırıp qaldım.
3. Gáptiń bası olardıń sabaqtan keshigiwi boldı.
4. Aydıń ayağında qarızlarımnan qutilaman.
5. Qaltırıp ayağımda zorğa turıppan.

Juwap: _____

4) Tómenđegi berilgen sózlerdiń qaysısında sózler awıspalı mánide kelgenligin tártip sanın jazıń. (Qollanıw)

1. Altın shash
2. Muzday suw
3. Súttey jaqtı tın
4. Mańlaydan ter shıqtı.
5. Polat júrekli eken.

Juwap: _____

5) Tómenđegi berilgen sózlerdiń qaysısında sózler awıspalı mánide kelgenligin tártip sanın jazıń. (Qollanıw)

1. Qara bult
2. Qara qálem
3. Gúldey turmıs
4. Polat qollar
5. Temir jaba

Juwap: _____

6) Tómenđegi berilgen sózlerdiń qaysısında sózler awıspalı mánide kelgenligin tártip sanın jazıń. (Qollanıw)

Tańǵa deyin kóz ilindirmegen kelinshek kórpesheni demde sıırıp bolaman degeni menen úy jumıslarınan qolı tiymedi.

1. Tańǵa deyin
2. kóz ilindirmegen
3. kelinshek kórpesheni
4. demde sıırıp bolaman degeni menen
5. úy jumıslarınan
6. qolı tiymedi.

Juwap: _____

7) Tómenđegi berilgen sózlerdiń qaysısında sózler awıspalı mánide kelgenligin tártip sanın jazıń. (Qollanıw)

Qara shashı almaday júzine jarasqan kók kóylekli qızǵa hámmeniń awzı ashılıp, kóz qıyığın salǵanın bilmey qaldı.

1. Qara shashı
2. almaday júzine jarasqan
3. kók kóylekli qızǵa
4. hámmeniń awzı ashılıp
5. kóz qıyığın salǵanın
6. bilmey qaldı.

Juwap: _____

8) Tómenđegi berilgen gáplerdiń qaysısında termin berilgenligin anıqlań.

(Qollanıw)

1. Jazba jumıstı bahalawda orfografiyalıq qaǵıydaǵa boysınamız.
2. Eki shelegi menen japtan suw almaqshı boldı.
3. Pısı qurıp, oylaǵanı bolmay, bir jutım suw sorawǵa da adam tappadı.
4. Sorawlar fonetikadan da berilgen eken.
5. Oqıǵan kitabım ilimiy stilde jazılǵan eken.

Juwap: _____

9) Tómenđegi berilgen gáplerdiń qaysısında diqqansılıqqa baylanıslı termin berilgenligin anıqlań. (Qollanıw)

1. Awdı qarap keleyin, jeytuǵın bir nárese tabılar.
2. Gúz kelgende jumısı balalap ketip, qırmanǵa salıwǵa úlgermegen edi.
3. Elektrdi únemlep paydalanıń.
4. Essenıń teması hámmege birdey berilgen eken.
5. Ğawashınıń otap shıǵaman degenshe shalınıń tárbiyası qalıp ketti.
6. Jerge qarıq jarıw ushın arnawlı úskene alıp keldi.

Juwap: _____

10) Tómenđegi berilgen gáplerdiń qaysısında termin berilmegenligin anıqlań.

(Qollanıw)

1. Sintaksislik birliklerdi tabıw ushın qaǵıydanı oqıp alıń.
2. Ol elektr toǵı haqqında bilimge ie emes.
3. Ilimpazlardıń sońǵı jańalıqları menen tanıstı.
4. Velosiped aydaǵan kishkene bala qasınan ótip ketti.
5. Búgingi dáwir talabı menen sáykes maqset qoyıwıń kerek.

Juwap: _____

8-SORAW

1) Berilgen gáplerden xabar gáplerdi anıqlań. (Qollanıw)

1. Alıstan bir nárse qarawıtıp kórinedi.
2. Bunı anıq bileseń be?
3. Qanday sulıw kórinis!?
4. Azan menen mektepke keldim.
5. Jasadın tınıshlıq!
6. Barlıgın islep boldım.
7. Úyge ájağam kelgey-dá
8. Hámme sin de orınlawğa boladı.

Juwap: _____

2) Berilgen gáp mazmunına qaray gáptiń qaysı túri ekenligin tabıń. (Qollanıw)

Gúlzardıń ishi menen soqpaq arqalı múzeyge shıgasań.

1. Soraw gáp.
2. Buyırıq gáp
3. Úndew gáp
4. Xabar gáp

Juwap: _____

3) Berilgen gáplerden soraw gáplerdi anıqlań. (Qollanıw)

1. Ol búgin de oqıwğa úlgermey qaldı ma?
2. Eń úlgili oqıwshılardı sıylıqlaymız.
3. Alıstağı aǵayinnen jaqındağı qońsı jaqsı.
4. Bári bir waqıtta orınlana ma?
5. Keshegi waqıyanı hámme esitken be?
6. Kelshekte injener bolıw niyetim bar.

Juwap: _____

4) Berilgen gáp mazmunına qaray gáptiń qaysı túri ekenligin tabıń (Qollanıw)

Pútkil álem ananıń aldında bas iyedi.

1. Buyırıq gáp
2. Úndew gáp
3. Xabar gáp
4. Soraw gáp .

Juwap: _____

5) Berilgen gápten úndew gáplerdi tabıń. (Qollanıw)

1. Mektep asxanasınıń awqatları mazalı ma?
2. Biziń máhállemiz respublikağa belgili jetiskenlikleri menen maqtanadı.
3. Jasadın demalıs!
4. Azannan beri ne isledińiz?
5. Xosh bol ana mektebim!
6. Balalar baxıtlı ómir súrsin!

Juwap: _____

6) Berilgen gápten buyırıq gáplerdi tabıń. (Qollanıw)

- 1) Bizde barlıq oqıwshılar haqqında maǵlıwmat bar.
- 2) Respublikamızda hár qıylı millet wákılleri jasaydı.
- 3) Dárriw ornına aparıp qoy.
- 4) Azannan beri úy jıynawǵa kóp waqtım ketti.
- 5) Barlıǵın qaytadan jazıp shıq.
- 6) Aspanda bult kóp, jawınnan derek joq.

Juwap: _____

7) Qaysı juwapta xabar gápler berilgen? (Qollanıw)

1. Awılda yamasa qalada jasawdıń qanday ayırmashılıǵı bar?
2. Belgili jazıwshılardıń ómir jolı menen tanıstım.
3. Gózzallıqtı qara!
4. Ózime berilgen tapsırmanı orınladım.
5. Qaysı kásipti tańlasañız da onı jaqsılap úyreniwdi umıtpa.
6. Bizge ele kóp ádebiy kitaplar kerek boladı.

Juwap: _____

8) Qaysı juwapta xabar gápler berilgen? (Qollanıw)

1. Hár jılı demalıda atamnıń úyine baraman.
2. Sizge de awqat ákelsin be?
3. Tiykarǵı maqsetimiz joqarı oqıw ornına kiriw boladı.
4. Dúnyada eller kóp, biraq bári de watan emes.
5. Búgin kún suwıq emes pe?
6. Men de anamday bolǵım keledi.

Juwap: _____

9) Qaysı juwapda tilekti bildiriwshi gápler berilgen? (Qollanıw)

1. Biz usı mektepte bilim hám tárbiya aldıq.
2. Men de oǵan da sawǵa bergim keledi.
3. Barlıq analar perzentleri ushın hámme nársege tayar.
4. Jáne bir jıl mektep qushaǵında oqıǵımız keledi.
5. Ata-babalarımızdıń ármanları orınlanǵan.
6. Men de usınday kishkene bala bolıp qalsam edi.

Juwap: _____

10) Qaysı juwapda buyırıqtı bildiriwshi gápler berilgen? (Qollanıw)

1. Barlıq arzıwlar orınlana bergey.

2. Aytılğan tapsırma óz waqtında orınlansın.
3. Sizler óz ornıńızda otırıń.
4. Bizge ele kóp kitaplar jetip kelgen joq.
5. Allamurat tez jetip kelsin.

Juwap: _____

9-SORAW

1) Berilgen turaqlı sóz dizbeklerin óziniń bildirgen mánisi menen sáykeslendirin.

(Qollanıw)

1. Bas qatırdı	a) Insabı joq
2. Jan iynine ot túsip	b) Dawısın kóterip baqırdı.
3. Peyli qashtı	c) Oylandı
4. Basına kóterdi	d) Asıgıp

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

2) Berilgen turaqlı sóz dizbeklerin óziniń bildirgen mánisi menen sáykeslendirin.

(Qollanıw)

1	Qoyan júrek	a	Tek sózdi biledi, maqtanshaq
2	Awzınıń sarısı ketpegen	b	Qorqaq
3	Awzı menen qus alğan	c	tez
4	Aytıp awzın jıyğansha	d	Bala, jas

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

3) Berilgen turaqlı sóz dizbeklerin óziniń bildirgen mánisi menen sáykeslendirin.

(Qollanıw)

1	Kózi jer kórmew	a	A	Ópkeledi
2	Zárresi ushtı	b	B	Quwanışlı
3	Awzı qulağında	c	C	Qorqtı
4	Kewline keldi	d	D	Menmenlik

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

4) Berilgen turaqlı sóz dizbeklerin óziniń bildirgen mánisi menen sáykeslendirin.

(Qollanıw)

1	Kózi ashıq	a	Jumısı kóp
2	Basnan asıw	b	Jaqın
3	Tayaq taslam jer	c	Qorqtı
4	Júregi jarıldı	d	Bilgish, aytqanı durıs keledi

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

5) Berilgen turaqlı sóz dizbeklerin óziniń bildirgen mánisi menen sáykeslendirin.

(Qollanıw)

1	Aspanıń astı qapılǵanday	a	Alıs
2	Ayaǵına tusaw salıw	b	Uyqıladı
3	Iyt ólgen jer	c	Basqa jer joqtay
4	Kózi ilindi	d	Bántlew, jiber mew

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

6) Berilgen turaqlı sóz dizbeklerin óziniń bildirgen mánisi menen sáykeslendirin.

(Qollanıw)

1	Jol tarttı	a	Arıq
2	Izine shıq juqpaw	b	Júrdi, jol júrdi.
3	Bir shuqım eti bolmaw	c	Jumısın jaqsı islew, ádepli
4	Bir qaynawı kemis	d	Shala

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

7) Berilgen turaqlı sóz dizbeklerin óziniń bildirgen mánisi menen sáykeslendirin.

(Qollanıw)

1	Aydıń, kúnniń amanlıǵında	a	Tınıshlıqta
2	Aq kókiregin ashıw	b	Umitshaq
3	Aqpa qulaq	c	Burıńǵı qálpine keliw
4	Aqılın jıynaw	d	Shın ıqlası menen

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

8) Berilgen turaqlı sóz dizbeklerin óziniń bildirgen mánisi menen sáykeslendirin.

(Qollanıw)

1	Ala jipti kesisiw	a	Qálew, algısı keliw
2	Kóziniń eti ósken	b	Kórispew
3	Ańsarı awıw	c	Menmensip ketken
4	Basın alıp qashıw	d	Moynına juwapkershilikti almaw

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

9) Berilgen turaqlı sóz dizbeklerin óziniń bildirgen mánisi menen sáykeslendirin.

(Qollanıw)

1	Bawır basıw	a	Tákapbır, jawız
2	Eziwi jıyılmaw	b	Jaǵdayın bilip islew
3	Eki iynin jew	c	Kúle beriw
4	Kórpege qarap ayaq uzatıw	d	Úyrenisiw

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

10) Berilgen turaqlı sóz dizbeklerin óziniń bildirgen mánisi menen sáykeslendirin.

(Qollanıw)

1	Eki iyninen dem alıw	a	Isi júrisiw
2	Tilin tislew	b	Sóylemey qalıw
3	Eshegi jorgálaw	c	Qıynalıw
4	Awzınan pal tamıw	d	Jaqsı sıylew

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

10-SORAW

1) Kóp noqattıń ornına omonim sózlerdiń sáykesin qoyıń. (Qollanıw)

1. Tereń ... ға shúmdi.	a) Shıq -háreket atı
2. Abaylamasań ...ğa túsip keteseń.	b) Oy- shuqırlıq mánisinde
3. Bul qálemlerdi tarqatıp	c) Shıq – tábiyat hádiyesi
4. Azanda qarasam ... túsipti.	d) Oy -qıyal

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

2) Kóp noqattıń ornına omonim sózlerdiń sáykesin qoyıń. (Qollanıw)

1. Alisher ishkerige sálem berip ... di.	a) Kir- kiyimler
2. Shopan ...dı baqsın.	b) Qoy -háreket
3. Muzlatqıshqa sútti salıp	c) Qoy- Haywan
4. Inim maǵan juwılǵan ...di jayıwǵa járdemlesti	d) Kir-háreket

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

3) Kóp noqattıń ornına omonim sózlerdiń sáykesin qoyıń. (Qollanıw)

1. Onıń ...ınan birew qońıraw etken..	a) At- haywan
2. ...tı ertlep, suwǵarıp kel.	b) Ót- adam múshesi
3. Keyinnen kelgenler basqa bólmege ...sin!	c) Ót- háreket
4. Ol ...qaltası awırıp emlewxanaǵa tústi.	d) At- adamnıń atı.

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

4) Kóp noqattıń ornına omonim sózlerdiń sáykesin qoyıń. (Qollanıw)

1. Kólge shomılıwǵa barıw ushın ...iwdi biliw kerek.	a) Júz- san
2. ... aǵashqa talay órmelegenbiz.	b) Júz- háreket
3. Ol ózin tanımaǵanday etip ...tı.	c) Tut- háreket.
4. ... somnan góre ... dos bolǵanı jaqsı.	d) Tut- miywe aǵashı

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

5) Kóp noqattıń ornına omonim sózlerdiń sáykesin qoyıń. (Qollanıw)

1. Ol qáleminiń ... betindegi jazıwdı oqıdı	a) Ush-háreket
2. Qanat qomlap ...ıp baraman.	b) Ush-zattıń bir bólimi
3. Pıshıq tıshqan ...ıp jedi.	c) Tut-miywe
4. Bıyıl ...tıń miywesi kóp.	d) Tut-uslap alıw

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

6) Kóp noqattıń ornına omonim sózlerdiń sáykesin qoyıń. (Qollanıw)

1. Meniń qálemimiń ... 1 sınıp qaldı.	a) Ush-Zattıń bólegi
2. Asıqsań samalyotta	b) Tús -uyqıdaǵı háreket
3. Bizler ...te muzeyge jettik.	c) Tús-waqıt, mezigil
4. Jigit bolǵan waqıyanı ...inde kóripti.	d) Ush -háreket

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

7) Kóp noqattıń ornına omonim sózlerdiń sáykesin qoyıń. (Qollanıw)

1. Sen birewdiń zatın	a) Alma- háreket
2. Tústen keyin paxta	b) Ter- deneden shıǵıwshı.
3. ... jeseń densawlıqqa paydalı.	c) Alma - miywe
4. Mańlayımnan ... aqtı.	d) Ter- háreket

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

8) Kóp noqattıń ornına omonim sózlerdiń sáykesin qoyıń. (Qollanıw)

1. Keshir, bir qasıq qanımnan	a) Tapsırma – wazıypa
2. Berilgen ... óz waqtında orınlanıwı kerek.	b) Tapsırma-háreket
3. Kesh bolǵanda qayaqqa barasań?	c) Kesh- háreket
4. Amanattı iyesine ber, basqaǵa	d) Kesh- waqıt, mezigil.

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

9) Kóp noqattıń ornına omonim sózlerdiń sáykesin qoyıń. (Qollanıw)

1. Ol ... áspabın shertti.	a) Saz-muzıka áspabı.
2. Qayǵını jeńiw ushın mudamı	b) Kúl – shoqtan qalǵan zat
3. Úskenelerdi ... etip qoydım.	c) Saz-tayar
4. Oshaqqa jaqqan ot óship ...i qalǵan eken.	d) Kúl-háreket

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

10). Kóp noqattıń ornına omonim sózlerdiń sáykesin qoyıń. (Qollanıw)

1. Azamattıń sıyıırı ... dan suw ishti	a) Tap-egiwge keliw
2. Adamzattıń basına qayǵı	b) Salma - háreket
3. Kásibińnen kamal	c) Tap- háreket
4. Jer ...qa kelip qalıptı.	d) Salma -jap, qarıq

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

11-SORAW

1) Tómendegi gáplerdi óz stilleri menen sáykeslendirıń. (Qollanıw)

- 1.– Rasin aytsa, apa, Qashan velik ápere jaqsız?
 2. Jazıwshınıń jurnalistlik jolı zamanına ılayıq qıyınshılıqlarǵa, qarama-qarsılıqlarǵa tolı bolǵan.Sın maqalalar menen qálemi ısılǵan.
 3. Biyik tereklerdiń basına shıǵıp álemdi gúzetkenimde biziń úy tap dúnyanıń ortasında jaylasqanday bolatuǵın edi. Óytkeni, alıs-alıslardan shıqqan quyash biziń úydiń üstinen ótip qalıń toǵaylıqtıń arjaǵına barıp boy taslaytuǵının balalıq qıyalar menen talay gúzetkenmen.
 4. Eпитet mánisinde kelgen sózler gáptegi anıqlawıshlarǵa uqsas keledi, biraq olar jay anıqlawıshlıq xızmette emes, belgili bir zattı yamasa háreketti kórkem, obrazlı etip súwretleydi.
- A. Kórkem ádebiy stil ; B. Awızeki sóylew stili ;
C.İlimiy stil ; D. Publicistikalıq stil

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

2) Tómendegi gáplerdi óz stilleri menen sáykeslendirıń. (Qollanıw)

1. Dál ortasına qara úy qurılıp turatuǵın edi. Biyik diywalı qosıp salınǵan seyisxana dep atalatuǵın malların qamap qoyatuǵın úlken bastırıwlı jay, ásirese, biyik diywalǵa jabıstırılıp salınǵan jaylar bar edi.
2. Arzaǵa tuwılǵanlıǵı haqqında guwalıǵı qosımsha etiledi.
3. Jazıwshınıń túnderde uyqısız ótkerip, uyqını jeńiw arqalı gurriń, romanları menen jeńip ózine baǵındırǵan, hár tárepleme jetilissen insan, dárejesine jetiwiniń sebebi tek birew: barlıq talantın xalıqtı súyiwge arnap, barlıq iymanı menen xalıqqa sadıq bolıw.
4. Sóylew tiliniń leksikasında tek ulıwma qollanıwshı sózler ǵana emes, sonıń menen birge ádebiy tildiń leksikalıq normalarına juwap bere almaytuǵın sózler de bar.

A. Publicistikalıq stil; B. Ilimiy stil; C. Rásmiy stil; D. Kórkem ádebiy stil

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

3) Tómen degi gáplerdi óz stilleri menen sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. – Tap júdá, kúnde belsherińnen batıp jumıs islep atırǵan shıǵarsań.
2. Kelisiw usılında baslawısh hám bayanlawıshlar baylanısadı.
3. Paxta ólshetip atırǵan kópshilikke mensinbey kóz tigip, murının girjiytip turǵan, kostyum shalbarlı úsh jigit Sháribayǵa da qáhárli, ótkir kózlerin qadadı.
4. Onı jurnalistikaǵa jetelegen nárseniz izleniwshelik, haqıyqatlıq kúni –tuni tınımsız miynetniń arqasında edi. Redakciya qaysı rayonǵa, qurılıs pa, awıl xalqınıń turmısın jazıwǵa jiberse kete berer edi.

A. Publicistikalıq stil; B. Ilimiy stil; C. Awızeki sóylew stili; D. Kórkem ádebiy stil

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

4) Tómen degi gáplerdi óz stilleri menen sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Turmıstan túygen bar haqıyqatlıq onıń qálemine ilingen, turmıstıń ashshı -dushshısı, kewline túygen qarama –qarsılıqları menen súwretlewdiń sheberine aylana alǵan.
2. Qorqıp ketip kózin ashqanın bilmey qaladı. Endi onı uyqı qısa basladı. Taǵı kózin ashadı. Aqır kózin ashıwǵa shaması kelmey uyqıǵa ketti. Ol tús kóre basladı.
3. Onıń iyelik sepliginde ekenligi bas sózdiń tartım qosımtası arqalı belgili bolıp turadı.
4. Usı túsiniń xattı óz qolım menen jazdım.

A. Rásmiy stil ; B. Publicistikalıq stil ; C. Ilimiy stil ; D. Kórkem ádebiy stil

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

5) Tómen degi gáplerdi óz stilleri menen sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Dáslep awıl mektebin pitkerip, keyin Qaraqalpaq Mámleketlik pedagogika institutınıń qaraqalpaq tili hám ádebiyatı fakultetin 1951 - jılı pitker gen.
2. Usı arzam arqalı málim etip bildiremen, sebebi, 4-5-iyun kúnleri jarısqa qatnasıwıma ruqsat etiwinizdi sorayman.
3. Eki yamasa birneshe mánili sózlerdiń mánilik hám grammatikalıq jaqtan baǵına baylanısı sóz dizbegi dep ataladı.
4. Jaǵaǵa qaray jılısqan sayın suw sayızlanıp kiyatır. Reyim ekewimiz suw astında uzaq tura almay suwdiń betine qalǵıp shıǵa bergennen keyin jılıwdı tezlete almay kiyatır mız.

A. Kórkem ádebiy stil ; B. Ilimiy stil; C. Publistikalıq stil ; D. Rásmiy stil

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

6) Tóمندegi gáplerdı óz stilleri menen sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. –Nağıǵan, tınlawdıń ornına bir bajıldadı ma deyseń? Mańlayına ursa obalı joq-tá.
2. Tilimizdegi qospa sóz hám turaqlı dizbekler de sóz dizbegi sıyaqlı eki yamasa birneshe sózden ibarat. Biraq, olar sóz dizbegi bola almaydı.
3. Úlken bir imarattıń aldına kelip toqtadıq. Jaydıń biyikligin kórmekshi bolıp tóbege qarap edim, kózim jetpedi. Óytkeni joqarısı bultlardıń arasına kirip ketken edi..
4. Qaraqalpaq ádebiyatı tarawınıń bayıtılıp, usı kúngi áwladlarımızǵa kórkemlenip jetip keliwine sebepshi bolǵan el perzentlerin qádirlew - biziń baslı parızımız.

A.Publicistikalıq stil; B. Awızeki sóylew stili;
C.Ilimiy stil; D.Kórkem ádebiy stil.

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

7) Tóمندegi gáplerdı óz stilleri menen sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Xalıqqa xızmet etiwdi óziniń haqıyqıy mápi dep esaplap, oǵan shın muhabbatı menen pidayı bolǵan qaraqalpaq xalqınıń eń súyikli jazıwshısı Gulaysha Esemuratovanı kim tanımaydı deysiz?
2. Jıynalıs kún tártibindegi másele boyınsha pikirlerge tiykarlanıp qarar etedi:
 3. Eki yamasa onnan da kóp jay gáplerdıń mánilik hám grammatikalıq baylanısınan dúzilgen gápler qospa gáp dep ataladı.
 4. Ne aytsam da isenbeytuǵının bilgennen keyin ózge álem haqqında hesh nárese aytpawǵa tırıstım. Bir nárese bilgisi kelip sorasa «bilmeymen» «men hesh nárese kórgenim joq» «oyansam úyde jatır ekenmen» degen sózlerden arıǵa ótkenim joq.

A. Ilimiy stil ; B. Rásmiy stil ; C.Kórkem ádebiy stil ; D. Publicistikalıq stil

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

8) Tóمندegi gáplerdı óz stilleri menen sáykeslendirin.. (Qollanıw)

1. Tıńlandı: Bul másele boyınsha sózge oqıwshınıń atası óz pikirin ayttı.
2. Awıl adamları, tamır-tanıslar qamalıp kelgenin betine basıp kemsitetuǵın sıyaqlı. Qaysı adam bolsa da izinen barmaǵın shoshaytıp, teginlikte qamala ma peyline bola sotlanǵan dep turǵanday sezildi.
3. Tuwra gápler citatalarda, monologlıq tekstlerde qollanılganda tırnaqshaǵa («») alınadı, al dialog túrindegi gáplerde tırnaqshaǵa alınbaydı.
4. Jazıwshı 1954-1955 jıllarǵa kelip ocherkler, kishi gurrińler jaza baslaǵan.Jazǵanda da haqıyqıy miynet adamların, pidayı insanlardı izlep tawıp, olarǵa háptelep qatnap, izertlep,úyrenip bolıp jazǵan hám bul isleri onı abırayǵa eristirgen.

A. Publicistikalıq stil ; B. Ilimiy stili; C.Rásmiy stil ; D. Kórkem ádebiy stilr

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

9) Tómenđegi gáplerdi óz stilleri menen sáykeslendiriń.. (Qollanıw)

1. Tuwra gáp ózlestirilgen gápke aylandırılǵanda avtor gápindegi dep, degen, dedi, deydi, desti hám t.b. baylanıstırıwshılıq xızmettegi kómekshi feyiller ózlestirilgen gáptiń quramında saqlanadı yamasa olardıń ornına ayttı, soradı, buyırdı hám t.b. feyiller qollanıladı.

2. Bul povestti usınday sıpatlı belgilerine qarap S.Bahadırova «Oqıwshıda, adamlar arasında adamgershilik húrmet-izzet sezimin oyatadı» dep kórsetedi.

3. Kún tártibindegi másele boyınsha komissiya baslıǵınıń orınbasarı shıǵıp sóyledi.

4. Muǵallım ózin qaytarmaqshı bolǵan óz oyna párwa da qılmadı. Shala jabılǵan klass qapısınıń sańlaǵınan qattı-qattı júrip baratırǵan ayaq sestisi esitilip tur.

A. Ilimiy stil ; B. Kórkem ádebiy stil; C.Rásmiy stil ; D. Publicistikalıq stil

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

10) Tómenđegi gáplerdi óz stilleri menen sáykeslendiriń. (Qollanıw)

1. Gáp aǵzaları óz ara mánilik qatnasına hám baylanısıw usılına qaray ornasadı. Olardıń gáptegi orın tártibi eki túrli boladı: tuwra orın tártip hám inversiya.

2. Usı qarardıń orınlanıwın ózimde qaldıraman.

3. Háreket etse, jaqsı oqıwshı bolıwǵa umtılsa boladı eken ǵoy. Sonday qásiyet ózińde joq deyseń be? Talapshań, bir nársenge erisiw ushın umtılatuǵın balasań.

4. Aytsań aytasań- dá, júrt sóyleydi dep kúndeги jep otırǵan nanımnan ayrılıp qalar kúnim joq,

A. Rásmiy stil; B. Awızeki sóylew stil ; C.Ilimiy stil ; D. Kórkem ádebiy stil

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

12-SORAW

1) Tómenđegi gáplerdi dúzilisine qaray túrlerge ajıratıń.(Qollanıw)

1. Búgin hámme qawın seyiline ketejaq.
2. Kún bultlastı, biraq jawmadı.
3. Qapı ashılıp, ishke biytanıs birew kirdi.
4. Kórmegenler menen sálemlesip shıq

Juwap:

Jay gáp	Qospa gáp

2) Tómenđegi gáplerdi dúzilisine qaray túrlerge ajıratıń.(Qollanıw)

1. Ay jaqtı, sonıń ushın olar qorqpay sóylesip kiyatır.
2. Mende gána saytqa kiriw imkanıyatı bar.
3. Ol 1929- jılı Shımbay rayonında tuwılǵan.
4. Óziń aytqanıń jaqsı, lekin ol tınlamasa ne qılasań.

Juwap:

Jay gáp	Qospa gáp

3) Tómenđegi gáplerdi dúzilisine qaray túrlerge ajıratıń. (Qollanıw)

1. Qarlıgashlar úyge kirip, uya salıwǵa orın izlep júr.
2. Watan aldındaǵı wazıypa usı, sen ásker bolıwıń kerek.
3. Jánibek uyalǵanınan qızarıp ketti.
4. Oshaq janıp tur, úy ele jılmaǵan edi.

Juwap:

Jay gáp	Qospa gáp

4) Tómenđegi gáplerdi dúzilisine qaray túrlerge ajıratıń.(Qollanıw)

1. Júzi kúlip tur, ózi sóylemeydi.
2. Toǵayǵa jol taptı, endi qasına joldas kerek.
3. Qıs báhár menen orın alması.
4. Sport kiyimińdi men alıp kettim.

Juwap:

Jay gáp	Qospa gáp

5) Tómenđegi gáplerdi dúzilisine qaray túrlerge ajratıń.(Qollanıw)

1. Alistaǵı arbalıǵa qızıqpa, úyińnen kirip shıqqanǵa ne jetsin.
2. Úsh kún shıdasań, imtixanlar tamam boladı.
3. Shembi kúni jumıs, biraq men ruqsat soradım.
4. Mina qıstıń qara suwıǵında qayda barasań?

Juwap:

Jay gáp	Qospa gáp

6) Tómenđegi gáplerdi dúzilisine qaray túrlerge ajratıń.(Qollanıw)

1. Diyqan atızǵa barsa, egindi mal jep ketken eken.
2. Sawdager ayılǵan bahaǵa ıdıstı satıp alıptı.
3. Ana balası ushın janın beriwge tayar.
4. Kúndiz sál jıllılaw eken.

Juwap:

Jay gáp	Qospa gáp

7) Tómenđegi gáplerdi dúzilisine qaray túrlerge ajratıń.(Qollanıw)

1. Onıń jumısı 5 kúnlik, biraq wazıypası hámmeden de qıyın.
2. Tapsırmanı túsinip orınlaw kerek.
3. Jańa Ózbekstanda jańa imaratlar qurılǵanı qashshan!
4. Kóp qabatlı úyer kóp, ol kvartirasın taba almaptı.

Juwap:

Jay gáp	Qospa gáp

8) Tómenđegi gáplerdi dúzilisine qaray túrlerge ajratıń. (Qollanıw)

1. Baslawısh hám bayanlawısh gáptiń tiykarın dúzedi.
2. Qáleseń bir óziń orınla, bolmasa birew kómeklesip jibersin.
3. Qoyanlar Ziyneptiń kiyatırǵanın dárriw sezedi.
4. Sen toq bolsań, hámme tınısh.

Juwap:

Jay gáp	Qospa gáp

9) Tóمندegi gáplardi dúzilisine qaray túrlerge ajratıń.(Qollanıw)

1. Báhárdе jawın kóp jawadı, úyińnen suw ótip ketpesin.
2. Kárxanada tok joq, sonlıqtan heshkimdi taba almaysań.
3. Mashinanıń qapısı ashılaman degenshe shıdamadı.
4. Bayanat tayar boldı, biraq jáne bir oqıp kór.

Juwap:

Jay gáp	Qospa gáp

10) Tóمندegi gáplardi dúzilisine qaray túrlerge ajratıń.(Qollanıw)

1. Hámmesi túsinikli, degen menen heshkim júreksinbey turıptı.
2. Shopan sonsha kúnнен jaylawda, qalğanlar qızıqsınıp kimeydi de.
3. Jerden mehrińdi ayama, jer sağan bawırın iyedi.
4. Kelshek jaslarđın qolında.

Juwap:

Jay gáp	Qospa gáp

13-SORAW

1) Feyil bir bas aǵzalı gáplardi sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Jaqsı menen júrseń jeterseń muratqa.
2. Aǵamıń shayın demlep berdim.
3. Kóshege suw sebiw kerek.
4. Tapsırma orınladı.

A. Iyesi belgili B. Iyesi belgisiz C. Iyesi ulıwmalasqan D. Iyesiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

2) Feyil bir bas aǵzalı gáplardi sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Teksermey turıp ruqsat beriwge bolmaydı.
2. Neni qor tutsań, soǵan zar bolasań.
3. Onıń sorawına juwap bermedi.
4. Aspannan túskendey berilgen sorawǵa albırıp qaldım.

A. Iyesi belgili B. Iyesi belgisiz C. Iyesi ulıwmalasqan D. Iyesiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

3) Feyil bir bas aǵzalı gáplerdi sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Maǵlıwmatlardıń bári tastıyqlandı.
2. Gilem satsań qońsına sat, bir shetinde óziń otırasań.
3. Házir úyge kirip atırman.
4. Hámmege eskertiw dárkar.

A. Iyesi belgili B. Iyesi belgisiz C. Iyesi ulıwmalasqan D. Iyesiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

4) Feyil bir bas aǵzalı gáplerdi sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Qońsınıń qarızı tólep berildi.
2. Biytaptı ornınan qozǵamaw kerek.
3. Beredi eken dep ala berme.
4. Ekewin de tanıytuǵın edim.

A. Iyesi belgili B. Iyesi belgisiz C. Iyesi ulıwmalasqan D. Iyesiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

5) Feyil bir bas aǵzalı gáplerdi sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Kamaldan basqasın tanımadım.
2. Jaqsı kóredi eken dep bara berme.
3. Hámme xabarlarǵa da isene beriwge bolmaydı.
4. Hámmege birdey etip kórpe-tósek berildi.

A. Iyesi belgili B. Iyesi belgisiz C. Iyesi ulıwmalasqan D. Iyesiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

6) Feyil bir bas aǵzalı gáplerdi sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Jaqsılıqqa jaqsılıq penen juwap beriwiń kerek.
2. Bir-ekewine eskertiw berdim.
3. Topıraqtı qolı menen uslap kórdi.
4. As qádirin tariqqanda bilerseń.

A. Iyesi belgili B. Iyesi belgisiz C. Iyesi ulıwmalasqan D. Iyesiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

7) Feyil bir bas aǵzalı gáplerdi sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Sanamay segiz deme.
2. Hújjetti kim tayarlaǵanın anıqlaw kerek.

3. Bilgenlerin úyretip atır.

4. Keshegi waqıyanı heshkimge aytpadım.

A. Iyesi belgili B. Iyesi belgisiz C. Iyesi ulıwmalasqan D. Iyesiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

8) Feyil bir bas aǵzalı gáplerdi sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Ketip qalmaq, islep atır.

2. Sorawsız birewdin zatın alma.

3. Eki adamnıń sáwbetine ruqsatsız aralasıwǵa bolmaydı.

4. Jerge birdi beseń, mında alasań.

A. Iyesi belgili B. Iyesi belgisiz C. Iyesi ulıwmalasqan D. Iyesiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

9) Feyil bir bas aǵzalı gáplerdi sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Jarısqa búgin barasızlar.

2. Altın alma algıs al.

3. Mektep betke ketipti.

4. Jerge tógin menen suwdı aralastırıp beriw kerek.

A. Iyesi belgili B. Iyesi belgisiz C. Iyesi ulıwmalasqan D. Iyesiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

10) Feyil bir bas aǵzalı gáplerdi sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Ushırasıw ótkeriwge tayarlıq kóripti.

2. Sennen basqa da táshwishleri bolıwı kerek.

3. Sebepsiz qalıp kórmedim

4. Ne ekseń sonı orasań.

A. Iyesi belgili B. Iyesi belgisiz C. Iyesi ulıwmalasqan D. Iyesiz

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

14-SORAW

1) Tówendegi gáplerden dánekerdiń túrlerin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Bizler menen kelgenler hesh nárese aytpadı, biraq bir zatlardı jazıp berdi.
2. Ózi bilimli, jáne bul jumıstı ákesiniń qasında islep kórgen edi.
3. Gá maǵan, gá men ákelgen sawǵaǵa jalt-jalt qaraydı.
4. Ya ózi almaydı, ya maǵan alǵızbaydı.

A. Qarsılaslıq B. Biriktiriwshi C. Awıspalı D. Gezekles

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

2) Tówendegi gáplerden dánekerdiń túrlerin sáykeslendirin (Qollanıw)

1. Jámiyla hám Jánibek egizekler, olar bárha birge júredi.
2. Aspandı birde qalıń bult penen qaplasa, birde nárese kórmegendey quyash jarqıraydı
3. Men keldim, degen menen kóp zattı esite almay qaldım.
4. Ya ózi islemeydi, yamasa maǵan ruqsat bermeydi.

A. Gezekles B. Qarsılaslıq C. Biriktiriwshi D. Awıspalı

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

3) Tówendegi gáplerden dánekerdiń túrlerin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Ustaz óz shákirtleri menen bizlerdi tanıstırdı.
2. Ya ol meni aldap tur, ya bolmasa men hásh nárseni ańlamaǵanman.
3. Awqat jelinbey sol turısı menen qaldı, sonda da adamlar ash boldım degen joq.
4. Ári jumısıń pitedi, ári doslarıńdı kórip qaytasań.

A. Awıspalı B. Qarsılaslıq C. Biriktiriwshi D. Gezekles

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

4) Tówendegi gáplerden dánekerdiń túrlerin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Hámme qulaqların túrip esitiwge tayar, al ol ele aytajaq emes.
2. Ol keldi de qoradan sıyırlardı aydap padaǵa qosıp keldi.
3. Álle Aymuratlar kesh keldi, álle olar shıraq jaqpay otırıptı.
4. Birese qolındaǵı saatqa qaradı, birese, bizlerge.

A. Gezekles B. Awıspalı C. Qarsılaslıq D. Biriktiriwshi

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

5) Tóمندegi gáplerden dizbeklewshi dánekerdiń túrlerin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Jumaxan tađı bes qız güllerdiń arasın tazalawǵa kiristi.
2. Ya meniń gumanım durıs bolǵanı, bolmasa hámme de bunı jaqsı bilip otr.
3. Búgin gá úyge , gá mektepke qatnaw menen boldım.
4. Aytqanın tolıq orınlap keldim, lekin meni jaqsı kútip alǵan adam bolmadı.
A. Gezekles B. Birikririwshi C. Qarsılas D. Awıspalı

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

6) Tóمندegi gáplerden dizbeklewshi dánekerdiń túrlerin sáykeslendirin.

1. Ol kúlimsiredi, degen menen ishki kewilsizlikti jasıra almadı.
2. Ne jolda, ne awıldıń ishinde bir adamdı ushırata almadım..
3. Mennen awısqanı menen olardıń ákelgenin teńdey bólistirdik.
4. Bazda ózim jalǵaz qalıwdı qálesem, bazda olar maǵan aytpay taslap ketedi.
A. Gezekles B. Birikririwshi C. Qarsılas D. Awıspalı

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

7) Tóمندegi gáplerden bađındırıwshi dánekerdiń túrlerin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Heshkim indemedi, sonlıqtan ol bolǵan waqıyanı túsine almadı.
2. Eger meniń úyime kelmegen bolsa, qaytpay qalǵan.
3. Máhállesine irkilemiz, sebebi mende onıń úy mánzili joq edi.
A. Sebep B. Nátiyje C. Shárt

Juwap:

1		2		3	
---	--	---	--	---	--

8) Tóمندegi gáplerden dánekerdiń túrlerin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Kún qattı ıssı edi, sol sebepli betine oramaldı jawıp júriwge májbúr boldı.
2. Eger iyt bos júrgen bolsa, seni kirgizbeydi.
3. Kún kesh bolıp qaldı, nátiyjede qonıwǵa májbúr boldı.
A. Sebep B. Nátiyje C. Shárt

Juwap:

1		2		3	
---	--	---	--	---	--

9) Tóمندegi gáplerden dánekerdiń túrlerin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Eger erteń esime salmasań, buyırtpanı ákele almayman.
2. Men oǵada qapa boldım, óytkeni bul birinshi baqırıwı emes edi.

3. Erteń erte ketiwim kerek, sol ushın búgin zatlardı túyistirip qoymaqshıman.

A. Sebep B. Nátiyje C. Shárt

Juwap:

1		2		3	
---	--	---	--	---	--

10) Tómendegi gáplerden dánekerdiń túrlerin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Oqıwǵa bara almadı, sebebi awırıw kúsh bermey ketti.
2. Eger meni tınlamasań, men de seni sıylay almayman.
3. Jumis kóp edi, nátiyjede, adam shaqırtıwǵa tuwra keldi.

A. Sebep B. Nátiyje C. Shárt

Juwap:

1		2		3	
---	--	---	--	---	--

15-SORAW

1) Tómendegi gáplerden tirkewishtiń qaysı sepliktegi sózler menen kelgenligin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Bul gúllerdi anam ushın aldım.
2. Bunı sótkennen góre qaytadan piship-tikkenim ańsatlaw ǵoy.
3. Salmanı jaǵalap ketseń, tuwrı asfalt jolǵa shıǵasań.
4. Saat onlarǵa deyin waqtım bar, úlgeremen.

A. Barıs B. Ataw C. Tabıs D. Shıǵıs

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

2) Tómendegi gáplerden tirkewishtiń qaysı sepliktegi sózler menen kelgenligin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Júzden aslam qoylardı bazarǵa shıǵarıw kerek.
2. Dúnya boylap sayaxat etkim keledi..
3. Ol úsh metr tereńlikke deyin qazadı.
4. Kún ótken sayın qáweterlenemen.

A. Barıs B. Ataw C. Tabıs D. Shıǵıs

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

3) Tómendegi gáplerden tirkewishtiń qaysı mánini bildirgenligin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Otawǵa qaray áste júre berdi.
2. Keshki segizden keshikpey úyde bol.

3. Jıynalıstıń tamamlanıwına qaramastan qaytıp ketti.
4. Ol haqıyqatlıqtı aytqannan keyin hámme qol kóterdik.
A. Waqıt B. Sebep C. Qarsılaslıq D. Orın

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

4) Tómenдеgi gáplerden tirkewishtiń qaysı sepliktegi sózler menen kelgenligin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Biziń úyge qaray eki kelinshek baratır.
2. Duz tatpaǵanınan júriwge halı qalmad.
3. Eki salmanıń arası adam izi túspegen toǵay edi.
4. Atam ushın arnap alıp kelgen edim.
A. Barıs B. Iyelik C. Ataw D. Shıǵıs

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

5) Tómenдеgi gáplerden tirkewishtiń qaysı sepliktegi sózler menen kelgenligin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Kópirdiń astı menen úyge qaray qashtı.
2. Keshegiden góre jıllılaw qusaydı.
3. Muǵallım men tuwralı anama aytqan bolsa kerek.
4. Aygúl anası keliwin túnge shekem kútti.
A. Barıs B. Ataw C. Iyelik D. Shıǵıs

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

6) Tómenдеgi tirkewishtiń qaysı sepliktegi sózler menen kelgenligin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Ájaǵam kibi ásker bolǵım keledi.
2. Keshke deyin bir ilajı bolar.
3. Bunnan góre ózimiz islegenimiz jaqsı edi.
4. Túske deyin bolıwdıń ilajın kórip atırın.
A. Barıs B. Ataw C. Iyelik D. Shıǵıs

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

7) Tómendegi gáplerden tirkewishtiń qaysı sepliktegi sózler menen kelgenligin sáykeslendirin.(Qollanıw)

1. Aǵamnıń janında qalmaqshıman.
2. Keshke qaray hawa bultlastı.
3. Keshikkenimiz sebepli 1-sabaqta bola almadıq
4. Gáp esitkennen góre tezirek júrsen jeterli boladı.

A. Baris B. Ataw C. Iyelik D. Shıǵıs

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

8) Tómendegi gáplerden janapaylardıń túrlerin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Sen-aq usınday waqıyaǵa dus kele berdin.
2. Esabattı tapsırsań ǵana aylıǵındı alasań.
3. Bir neshe ret izlep barıp tappaǵanımdı aytsań-á.
4. Sen bayaǵı bizlerge muzıka úyretken balamısań?.

A. Ayırıw-sheklew B. Soraw C.Kúsheytıw D. Modal

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

9) Tómendegi gáplerden janapaylardıń túrlerin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Amanbısań, áziiz anam?
2. Ne zattı túsingenińdi bizge aytshı,-dep ótindi bala.
3. Gileń istiń kózin biletuǵınlar qalǵan qusaydı.
4. Sál irkilip turdı da bolǵan waqıyanı sóylep berdi.

A. Ayırıw-sheklew B. Soraw C.Kúsheytıw D. Modal

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

10) Tómendegi gáplerden janapaylardıń túrlerin sáykeslendirin.(Qollanıw)

1. Ele bir ózi mákemeni jawadımiş.
2. Tek meni teksere bermey basqalarǵa da bar.
3. Ele sonı umıtpay júrsen be?
4. Tap sol keldi de adamlar toparlarǵa bóline basladı.

A. Ayırıw-sheklew B. Soraw C.Kúsheytıw D. Modal

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

16-SORAW

1) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılǵan kiris aǵzaldı jaylastırıń. (Qollanıw)

1. ..., men olardan durıs gúmanlanǵan ekenmen.
2. ..., búgin sabaqtan soń islep taslarmız.
3. ..., bárimiz bir jerge jıynalamız.
4. ..., sizden kóp nársene úyrene alaman.

A. Demek. B. Íraстан da C. Múmkin D. Álbette

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

2) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılǵan qaratpa sózlerdi jaylastırıń. (Qollanıw)

1. ... , meniń usınısımdı oylap kórdińiz be?
2. ... , júyrikligińdi maydanda kórset.
3. Máhálledegi adamlarǵa jaqsılıq etiń,
4. ... , aman-saw keldiń be?

A. Kóshe biyi B. Apajan C. Qulınım D. Tulparım

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

3) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılǵan kiris aǵzaldı jaylastırıń. (Qollanıw)

1. ... , sen dostıńdı quwatlap durıs islediń.
2. ... , doslarım hámmesin esitip járdemge kelipti.
3. ... , siz benen shártnamamız bar.
4. ... , qısınıńqırap ta turman-aw.

A. Meniń baxtıma B. Ózińiz bilesiz C. Shının aytqanda D. Awa

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

4) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılǵan kiris aǵzaldı jaylastırıń. (Qollanıw)

1. ..., sen kelmegenińde kimnen qol-kómek sorar edim.
2. kóp ótpey-aq kesellikke shalınıp qalıptı.
3. ..., siz bergen kúndelikti ele oqımaǵan eken.
4. ..., bizler ele bul temanı ótpedik.

A. Birinshden B. Aytpaqshı C. Tilekke qarsı D. Bilmedim

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

5) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılǵan qaratpa sózlerdi jaylastırıń. (Qollanıw)

1. Tústen keyin atańnan xabar al,
2. ..., usı jalǵanlarıńa meni isendirmekshi boldıń ba?
3. Jurnalistten , ..., ele hesh jańalıq tasada qalmaǵan.
4. ... , sen ele tolıp-tasıp aǵasań.

A. Aǵa B. Balam C. Aqmaq D. Aralım

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

6) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılǵan qaratpa sózlerdi jaylastırın. (Qollanıw)

1. ... , sonsha adamnıń miynetin kúydirdin ǵoy.
2. ... , seńin qushaǵında baxıtlı balalıǵımız ótti.
3. ... , meniń ılaqlarımdı jemekshi boldın.
4. Jılama, ... , anań saǵan oyınshıq ákeldi.

A. Qasqır B. Insapsız C. Watan D. sińlim

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

7) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılǵan kiris aǵzalardı jaylastırın. (Qollanıw)

1. ... , búgin juwmaqlanadı dep oylamaǵan ekenmen.
2. ..., sizlerge basqa jumıs tayarlap qoyıppan.
3. ..., barlıǵımız da ǵapılda qaldıq.
4. ... , ǵaptıń toq eterin aytıp, aranı ashıq qılıw kerek.

A. Írasın aytsam B. Durısın aytıw kerek C. Joq D. Qısqası

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

8) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılǵan qaratpa sózlerdi jaylastırın. (Qollanıw)

1. ..., sen kóplerdi joldan azdırasań.
2. ..., balalarıń menen qayda baratırsań?
3. ..., sen dúnyaǵa kelgeninde ata-anań quwandı ǵoy.
4. ..., sen meniń tuwısqanımsań.

A. Inim B. Altın C. Ǵarrı D. Perzent

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

9) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılğan kiris aǵzalardı jaylastırın. (Qollanıw)

1. ... sen zımrap ótip baratırsań.
2. Hár qádemde siziń keńesińizdi esleymen,
3. İnsan menen egizdeyseń, qúdiretli
4. Saǵan hámiyshe esigim ashıq,

A. Anajan B. Waqıt C. Dostım D. Tábiyat

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

10) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılğan qaratpa sózlerdi jaylastırın.

(Qollanıw)

1. ... , men seniń bir perzentińmen.
2. Alıslardan saǵınıp ushıp keldiń be, áy
3. Qayta - qayta aytqıza berdiń ǵoy, ...
4. Sizlerdi baxıtlı keleshek kútip tur, ... !

A. Qarlıǵash B. Atabek C. Jaslar D. Xalqım

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

17-SORAW

1) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılğan eliklewish sózlerdi jaylastırıń.

(Qollanıw)

1. Sen mağan qońıraw etkeninde -aq ishim ... etip edi.
 2. Esik ... etip ashıldı da bir hayal kirip keldi.
 3. Esiktiń aldında bir nárese ... ete qaldı
 4. Suwǵa ne ... ete qalǵanın kórmey qaldım.
- A. Tars. B. Gúmp C. Ğım D. Shıyq

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

2) Berilgen gáplerdegi eliklewishlerdiń túrlerin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Kiyimlerińnen gúrbeń-gúrbeń etip júre almay kiyatırsań góy..
2. Uyqılap alayın desem dúrs-dúrs júre berdińiz-aw.
3. Júnleri sabalaq-sabalaq kúkishkbiziń úydiń aldında júre eken.
4. Kishi bir xanada shúyk-shúyk etken sesler shıǵadı.

Juwap:

Seske eliklewish	Kóriniske eliklewish

3) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılğan eliklewish sózlerdi jaylastırıń.

(Qollanıw)

1. Alıstan ... etkendey boldı, hámme úmit penen qaradı.
 2. ... etken mılıqtıń dawısın tek kinolarda kórgen edi.
 3. Shımshıqlar tap tóbemizde ... etip ushıp júrgendey.
 4. Úshsten tabaǵa bir nárese quwırıp atırǵanın ... etkeninen -aq sezip turıptı.
- A. Bij-bij. B. Pır-pır C. jilt-jilt D. Gúrp-gúrp

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

4) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılğan eliklewish sózlerdi jaylastırıń.

(Qollanıw)

1. Meniń pikirim unamadı ma, ... etip bir gúbirlendi de shıǵıp ketti.
 2. Atlar awzındaǵı suwlıǵın ... tislep tur.
 3. Qaydan esitkenin bilmeymen, mektepke jaqın jerde aldımızdan ... ete qaldı.
 4. Suwǵa túsip shıqqan soń denesi ... qaltıray basladı.
- A. Dir-dir B. Gúnk C. Ğashır-ğashır D. Zońq

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

5) Berilgen gáplerdegi eliklewishlerdiń túrlerin sáykeslendirin. (Qollanw)

1. Shashları uypa-juypa bolǵan hayal Tóreshtiń anası edi.
2. Úlken shúlen qazan burq-burq etip qaynap tur.
3. Alıstan buwdaq-buwdaq shań kórindi.
4. Ustaxanadan tars-turs etken dawıslar shıǵıp atırǵanına búgin eki kún boldı.

Juwap:

Seske eliklewish	Kóriniske eliklewish

6) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılǵan eliklewish sózlerdi jaylastırın.

(Qollanw)

1. Keshte kesh jattıma, túske shekem ... etip uyqıladı.
2. Qolındaǵı gılt jerge ... etip tústi.
3. Mashinadan túskeni sol, ayaǵı suwǵa ... ete qaldı.
4., Men sizden kóp nárese úyrendim.

A. Bilsh B. Doslar C. Shıńǵır D. Qur-qur

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

7) Berilgen gáplerdegi modal sózlerdiń mánilerin sáykeslendirin. (Qollanw)

1. Awa! Sen meniń eń jaqın insanımsań.
2. Shaması, búgin sabaq bolmaǵan ba dedim.
3. Qısqası, ertheń jumıs bolmaydı.
4. Álbette, men sizden kóp nárese úyrendim.

A. Isenim. B. Boljaw C. Maqullaw D. Ulıwmalastırırwshı

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

8) Berilgen gáplerdegi modal sózlerdiń mánilerin sáykeslendirin. (Qollanw)

1. Sózsiz, seniń joybarın birinshilikti aladı.
2. Itimal, bıyıl oqırwǵa kirerseń.
3. Nátiyjede, hámme imtixannan jaqsı bahaǵa úlgeredi.
4. Maqul, men bunı túsindim.

A. Isenim. B. Boljaw C. Maqullaw D. Ulıwmalastırırwshı

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

9) Berilgen gáplerdegi modal sózlerdiń mánilerin sáykeslendirin. (Qollanıw)

1. Demek, erteń hámme tawǵa shıǵıwǵa razı.
2. Qáydem, men onı ele bir ret jumıstı tolıq islegenin kórgen joqpan.
3. Írasında da, keshte hámme bir jerge jıynalamız.
4. Joq, bunday etiw ushın adamda hújdan joq bolıwı kerek.

- A. Isenim. B. Boljaw C. Biykarlaw D. Ulıwmalastırıwshı

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

10) Kóp noqattıń ornına túsirilip qaldırılǵan modal sózlerdi jaylastırın.

(Qollanıw)

1. Meyli, maǵan heshkin isenbey-aq qoysın.
2. Álbette, bul sózler bayanlamada jazılǵan.
3. Qullası, aǵam hámmeni jazaladı.
4. Awa, sińlime de eki qolǵap aldım.

- A. Isenim. B. Boljaw C. Maqullaw D. Ulıwmalastırıwshı

Juwap:

1		2		3		4	
---	--	---	--	---	--	---	--

18-SORAW

1) Berilgen tekstten gáptiń bas aǵzaların tabıń hám ne ushın bas aǵzalar dep atalwın túsindirin. (Qollanıw)

Ǵarǵa terektiń shaqasına qonıp, tawıp alǵan nanın jeyin dep otırǵan eken. Onı tusınan ótip baratırǵan bir túlki kórip qaladı. Ol ǵarǵanı aldastırmaqshı bolıp, gápke tartadı.

Juwap: _____

2) Berilgen tekstten gáptiń bayanlawıshların tabıń hám ne ushın bas aǵza xızmetinde ekenligin túsindirin. (Qollanıw).

Búrkit jar taslardıń ústinen tómengen sırǵıydı. Ol padadaǵı qozılardıń birewin pánjesi menen ilip ketedi. Onı kórip turǵan hákkeniń háwesi keledi. Ol da solay islemekshi bolıptı.

Juwap: _____

3) Berilgen tekstten gáptiń baslawishların tabiń hám ne ushın bas aǵza xızmetinde ekenligin túsindiriń. (Qollanıw).

Shopan úyindegi qoy-eshkilerin jaylawǵa aydap shıqtı. Olar jabayı eshiler menen qosılıp otlaptı. Shopan keshqurın bárin qorasına ákelip qamaydı. Ertenińe hawa rayı birden ózgerip, olardı jaylawǵa aydap shıǵıw múmkin bolmay qaladı.

Juwap: _____

4) Berilgen tekstten gáptiń ekinshi dárejeli aǵzaların tabiń. (Qollanıw).

Túlki abaysızda qudıqqa túsip ketipti. Qansha baqırsa da heshkim kelmepti. Joqarıǵa shıǵıwdan úmitin úzip orır eken. Sonıń arasında shóllegen bir eshki de qudıqtıń basına kelip qalıptı.

Juwap: _____

5) Berilgen tekstten anıqlawishlardı tabiń hám ne ushın ekinshi dárejeli aǵza xızmetinde ekenligin túsindiriń. (Qollanıw).

Balıqshılar teńizge aw salıptı. Salınǵan awdı tartayın dese, aw dım awır eken. Jılımınıń maylanǵanına quwanǵanları sonshelli, qosıqlar aytısıp, oyınǵa túsip ketipti. Biraq, awdı sırtqa shıǵarıp qarasa, ishinde balıǵı shamalı ǵana eken, kóbisi tas hám qum bolıp shıǵıptı.

Juwap: _____

6) Tekstten tolıqlawıshlardı tabıń hám ne ushın ekinshi dárejeli aǵza xızmetinde ekenligin túsindirıń. (Qollanıw).

Ańshıdan qashıp kiyatırǵan túlki ǵarrı otınshıǵa dus bolıptı. Onnan qolaylı baspana tawıp ber dep jalınıp soraptı. Otınshı onı úyine kirgizipti hám bir quwısqa jasırıptı. Kóp uzamay ańshılar da jetip kelipti. Otınshıdan túlkini soraptı.

Juwap: _____

7) Berilgen tekstten pısıqlawıshlardı tabıń hám ne ushın ekinshi dárejeli aǵza xızmetinde ekenligin túsindirıń. (Qollanıw).

Túlki oǵada ash eken. Jol boyındaǵı terektiń quwısına shopanlar taslap ketken nan menen góshke kózi tusipti. Aǵashtıń quwısına kirip, barlıǵın jep qoyıptı. Biraq, qarınınıń isip ketkeni sonshellı, sırtqa shıǵayın dese, gewekke sıymay qalıptı.

Juwap: _____

8) Berilgen tekstten pısıqlawıshtıń qanday túrleri qatnasqanlıǵın tabıń. (Qollanıw).

Pildi qalaǵa kórgizbege ákeldi. Pildi kórmegenler kóp bolǵanı ushın kóshe boyları alamanǵa tolıp ketti. Sonıń arasında qayaqlardan bir gúrji iyttin kúshigi shabalanıp, pildiń aldına juwırıp shıqtı.

Juwap: _____

8) Berilgen tekstten pısıqlawıstıń qanday túrleri qatnasqanlıǵın tabıń. (Qollanıw).

Burıńǵı ótken zamanda bir kólde úyrek penen qurbaqa jasaptı. Úyrek qıs túsiwden jıllı jaqlarǵa ushıp ketedi eken. Al, qurbaqa bolsa, qıs túsiwden suwdın astına túsip ketedi eken. Báhar shıqqansha sol jerde qıslaytuǵın qusaydı.

Juwap: _____

9) Berilgen tekstten qálegen bir gápke sintaksislik tallaw jasań. (Qollanıw).

Qoraz bolsa, sol kuni de, erteńine de qırǵawıldıń jolına qaraptı. Qırǵawıl kele qoymaptı. Tús máháli ótkennen keyin terektiń ústine shıǵıp, átirapqa qaraptı. Biraq, qırǵawıl kórinbepti.

Juwap: _____

19-SORAW

1) Berilgen tekstten gáptiń birgelkili aǵzaların tabıń hám gápte qaysı aǵza xızmetinde kelgenligin túsindirıń. (Qollanıw)

Bul tarawda ol xalıq dúrdanaların eń dáslepki ápiwayı jıynawshıdan ilim doktorı, professor dárejesine ósip jetisti, bir neshshe ilim kandidatların, ilim doktorların tayarlawǵa basshılıq etti. Ustazdıń shákirtleri de, perzent dep basın sıypaǵan jan ashırları da, ıqlasbentleri de kóp edi. Elden xızmetin ayamaǵan, ómirin xalıq xızmetine baǵıshlaǵan insandı kim súymeydi deysiz?

Juwap: _____

2) Berilgen tekstten gáptiń birgelkili aǵzaların tabıń hám gápte qaysı aǵza xızmetinde kelgenligin túsindirıń. (Qollanıw)

Tań sarǵayıp atıp, qızarıp kún shıqqannan keyin, birewler qollarına arqan, jip hám baltasın alıp otınǵa, birewler mılıǵın alıp, iytlerin ertip qoyan, qırǵawıl awlawǵa, birewler kólge barıp, úki oyıp, ilme qarmaq penen balıq awlawǵa, geybirewler basqa bir kún kóris ushın toǵaylarǵa tartadı. Kesh bolǵanda, tapqandı tabıs etip, barın bazar etip, úyine ebin-jorıq zat ákeliwge háreket etedi.

Juwap: _____

3) Berilgen tekstten gáptiń birgelkili aǵzaların tabıń hám gápte qaysı aǵza xızmetinde kelgenligin túsindirıń. (Qollanıw)

Al qarızǵa aqsha tappaǵanları geshtekke bir tawıq, yamasa, qırq aǵırı, bir- eki qadaq gúrish beredi. Geshtekke qosılıwshılardıń sanın kóbeytiw maqsetinde egede jigitler kishkeshe balalardı úgitleydi, qızıqtıradı. Geshtek qárezetine: may, qant, chay t. b. alıw ushın qońsı awıllarındaǵı baqqallarǵa shershi, dúkanshılarǵa atlı adam jiberedi.

Juwap: _____

4) Berilgen tekstten gáptiń birgelkili aǵzaların tabıń hám gápte qaysı aǵza xızmetinde kelgenligin túsindirıń. (Qollanıw)

Qısta qara úylerdiń qanatlarına qalıń kiyiz ya shıpta tutılsa, jazda olarǵa jez shiy, yamasa qoǵa, qamıs shiyler tutıladı. Jazlawda da úlken, kishkene úyler qatarlasıp

tigiledi. Awıldıń sıyırları, eshkileri hám qoyları, buzaw, ılaq-qozıları menen úbir-shúbir bolıp órip ketedi.

Juwap: _____

5) Berilgen tekstten gáptiń birgelkili aǵzaların tabıń hám gápte qaysı aǵza xızmetinde kelgenligin túsindirıń. (Qollanıw)

Ol toyǵa bay bir ay burın keńes toy berip, oylasıp - keńesip, hárkimge bir wazıypa berip, toydıń ánjamına erteden tayarlıq kóre baslaydı. Toǵaydan otınlar tasıladı, qońsı-qobalardan, awıl-elden jańa otawlar jıynaladı. Otawlarǵa ne kerek emes deyseń, kórpeshele, qazan-tabaqlar, awqat tayarlawǵa kerekli ánjamlar taqlanadı.

Juwap: _____

6) Berilgen tekstten gáptiń birgelkili aǵzaların tabıń hám gápte qaysı aǵza xızmetinde kelgenligin túsindirıń. (Qollanıw)

Onıń ústine toyǵa kelgen qádirli qonaqlardıń arǵımaq atlarınıń shıńǵırıp kisinegen sesleri, úylerden shıqqan jıraw-baqsılardıń qosıq aytqan dawısları, sonday-aq awılдаǵı jas óspirim balalardıń aytqan qosıqları, quwaqı, laqqı jigitlerdiń biri-birin basqılap, shaqaq urıp kúlgengeri ol jerdiń ómir tolqınıндаy tuwlap, awıl arasın waqtı xoshlıqqa bólep turdı.

Juwap: _____

7) Berilgen tekstten gáptiń birgelkili aǵzaların tabıń hám gápte qaysı aǵza xızmetinde kelgenligin túsindirıń. (Qollanıw)

Suwdıń jánjelleri geyde baqırıs penen, geyde qıyan-kesti urıslar menen dawam etedi. Tayaqtan isi pitken adamlap toptan óldim azarda jırılıp, shıǵıp qatar tigilgen qara úyge súyenip turadı. Olar bóz kóylekleriniń jaǵaları dal-dal bolıp jırtılıp, qıp-qızıl qanlarǵa boyalıp, úyge súyeniwge de halı joq, tomp-tomp jıǵılıp jatıp ta suw dep baqırdı.

Juwap: _____

8) Berilgen tekstten gáptiń birgelkili aǵzaların tabıń hám gápte qaysı aǵza xızmetinde kelgenligin túsindirıń. (Qollanıw)

Jazı menen mańlayınan marjan ter tógip, qos aydap, tógin tógip, qazıw qazıp, tuqımın sewip, ekken eginin qırmanǵa úyip, ógiz qosıp, túyek aydaw, qırman atıw, dán tazalaw usaǵan is baslanǵanda mańlay terin sıyırıp, quwanıp, «qızılın» bir jerge úyedi. Kimdi kórseń, qırmanın alıp, dánin tazalap, qısqa tayarlıq kórip atırǵanı.

Juwap: _____

9) Berilgen tekstten gáptiń birgelkili aǵzaların tabıń hám gápte qaysı aǵza xızmetinde kelgenligin túsindirıń. (Qollanıw)

Qus salatuǵın qálpeler qusların qollarına qondırıp, ulama, iyshanlar suwpıları menen, melle shapanların súyretip, baslarındaǵı aq sállelerin selkildetip atlarda shirenip tur. Olardıń atları da, ózleriniń kiyimleri de, hátte atqa japqan jabıwları da ayrıqsha bolıp kóz qızdıradı. Qullası, toyda shabandoz da, palwan da, ulama da, qızıq kóriwge kelgenler de kóp.

Juwap: _____

10) Berilgen tekstten gáptiń birgelkili aǵzaların tabıń hám gápte qaysı aǵza xızmetinde kelgenligin túsindirıń. (Qollanıw)

Iyshan-ulamalar, ámeldarlar, uzaqtan kelgen palwanlar menen jıraw hám baqsılardıǵa qonaq ası berilip bolıǵannan keyin, basqa qarapayım qonaqlardıǵa úlken qara samar menen tamaq tartıldı. Toyǵa kelgen arbalı qızlardıń altaqtada otırıp, qıyqıwlasıp waqtı-xoshlıq etip, kúlisip-degiship, aytısıp atırǵanları esitiledi. Qızlar ótken-ketken jigitlerge juwap aytıp, ilip sóylep, sayrap otırdı.

Juwap: _____

1) Tómenдегі тексті кестедегі бағдарлау сızıғы бойынша анализлең (Pikirlew).

Oqıtıwshı sabaq waqtında baxıtsızlıqqa ushıraǵan keme haqqında oqıwshılarǵa aytıp berdi:

- Kemedede erli-zayıplı da bar eken. Olar qutqarıw kemesine júzip barıptı. Ol jerde tek bir adamlıq ǵana orın qalǵan eken. Er adam hayalın suwǵa iyterip jiberipti. Sonda suwǵa shógip baratırǵan hayal kúewine ne dedi? Qáne, kim aytadı?

Kópshilik bir dawıstan: "Sen maǵan kerek emesseń", yamasa "Kózim soqır bolǵan eken" degen sózdi aytqan dedi... Usı waqıtta oqıtıwshınıń kózi indemey otırǵan balaǵa tústi...

- Ne dep oylaysań, hayal kúewine ne degen?

-Balamızdı abaylań-degen.

-Sen bul waqıyanı bileseń be?- hayran bolıp soradı oqıtıwshı.

-Yaq, meniń anam da ólimi aldınan aǵama usılay degen,-dedi.

Oqıtıwshı kózine qalqıp kelgen jastı kórsetpew ushın shetke burıldı...

1. **Teksttiń tiykarǵı ideyası** : Teksttiń mazmunın hám maqsetin qısqaasha bayanlap beriń.

2. **Tiykargı qaharmanǵa sıpatlama beriw:** Teksttegi bir qaharmanǵa sıpatlama berin.

3. **Tekstke tema tańlaw :** Teksttiń mazmunına sáykes tema tańlań.

4. **Tekst qaharmanlarınıń gáplerin ózlestirip gáp dúziw :** Tekst qaharmanlarınıń gápleriniń mazmunın saqlaǵan halda bir gáp dúziw

2) Tómenдеgi tekstti kestedegi baǵdarlaw sızıǵı boyınsha analizleń (Pikirlew)

Jigirma bes jastaǵı jigit bes waqıt namazın oqıp, otız kún orazasın qaza qılmay atqarıp, bárqulla adamlarǵa jaqsılıq islep, sawap jıynap júredi eken. Ol júdá aqıllı, iymanlı jigit eken. Ol hár duwa etkende Alla taaladan:

- Ya, Alla, meniń bir tilegim bar. Meni naǵlet atqır shaytan menen bir jolıqtırshı! Sennen sonı ótinemen! - deydi eken.

Bir kúni ol ustaxanasında jumıs islep atırǵanda qasına bir jigit keledi.

- Assalawma áleykum! Kelińiz, sizge ne xızmet? - deydi jigit.

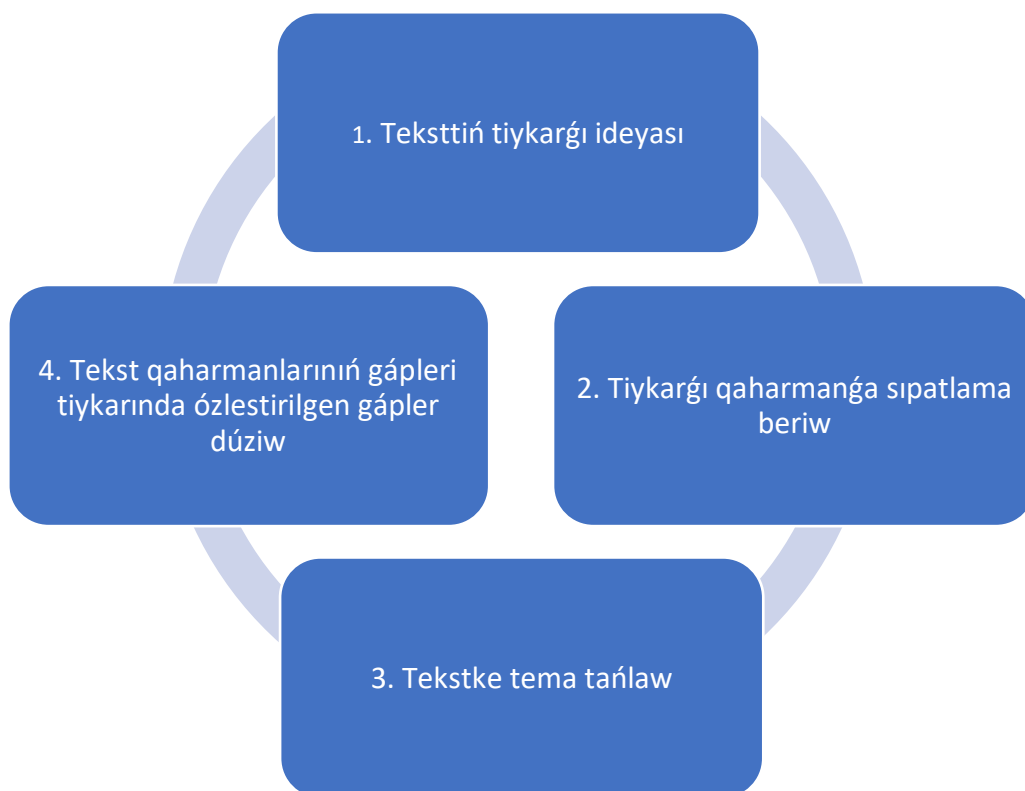
- Men shaytanman. Alla taala seniń tilegińdi orınlap, meni jiberdi. Kel, ekewmiz tóbelesemiz,- dep ekewi alısa ketedi. Shaytan jigitten ústem kelip, onıń gewdesine minip otırıp aladı da, moynına pıshaǵın taqap turıp:

- Seni házir óltirip keter edim. Biraq saǵan Alla taala 50 jıl ómir berip qoyıptı. Sonıń ushın óltire almayman,- dep kózden ğayıp boladı.

Bul sózdi esitkennen keyin jigittiń oyı ózgeredi:

- Men házir jigirma bestemen. Ele jigirma bes jıl jasaydı ekenmen. Eliw jasıma shekem mına ómirde bilgenimdi islep, ráhátlenip jasamayman ba?! 50 jasıma eki-úsh jıl qalǵanda gúnálarıma táwba etip, bes parızımdı orınlasam da boladı ğoy! - dep jaman qıyallarǵa beriledi.

Solay etip, jigit iymannan bezip, araq iship, shaytannıń jolına túsedi. Sóytip júrgende jol apatına ushırap, 32 jasında ómirden kóz jumadı.

1. **Teksttiń tiykarǵı ideyası** : Teksttiń mazmunın hám maqsetin qısqasha bayanlap berıń.

2. **Tiykarǵı qaharmanǵa sıpatlama beriw**: Teksttegi bir qaharmanǵa sıpatlama berıń.

3. **Tekstke tema tańlaw :** Teksttiń mazmunına sáykes tema tańlań.

4. **Tekst qaharmanlarınıń gáplerin ózlestirip gáp dúziw :** Tekst qaharmanlarınıń gápleriniń mazmunın saqlaǵan halda bir gáp dúziw

3) Tómenдеgi tekstti kestedegi baǵdarlaw sızıǵı boyınsha analizleń (Pikirlew)

Bir hayal qońsısı haqqında ósek tarqatıptı. Xalıqqa ósek bolǵan hayal bunı estip qattı qıynalıptı. Aradan biraz waqıt ótkennen keyin ósekshi hayal oylanıp, qılǵan isine pushayman bolıptı. Qátesin qalay dúzeterin bilmey, bir danagóy adamnan másláhát sorawǵa barıptı.

Danışpan oǵan bılay depti:

- Bazarǵa barıp bir tawıq satıp al, sóytip onı soydır. Úyińe ákelip párlerin julıp, hár jerge shashıp kel,- depti.

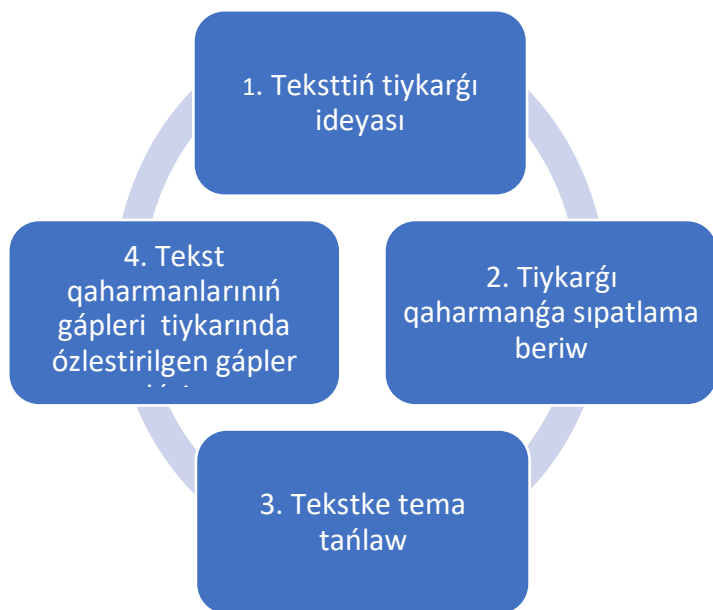
Hayal bul tapsırmanı ersi kórse de, danagóydiń húrmeti ushın, aytılǵan isti tap sonday etip orınlaptı.

Ertesi kúni danışpan hayalǵa:

- Endi keshegi shashqan párlerińdi terip kel,- depti. Hayal keshegi pár shashqan jerlerine barıp, shashqan párlerin teriwge kirisipti. Biraq, neshe saatlap júirse de, qolına tek bir-eki tal ǵana pár ilinipti.

Sonı alıp danışpanǵa barǵan eken, danışpan oǵan:

- Áne kórdiń be, olardı sırtqa shashıw ańsat. Biraq qaytarıp jıynap alıwdıń sirá iláji joq! Sonday-aq, adam janına azar beriw ańsat, biraq onıń jan jarasın jazıw múshkil!

1. Teksttiń tiykarǵı ideyası : Teksttiń mazmunın hám maqsetin qısqasha bayanlap berin.

2. Tiykarǵı qaharmanǵa sıpatlama beriw: Teksttegi bir qaharmanǵa sıpatlama berin.

3. Tekstke tema tańlaw : Teksttiń mazmunına sáykes tema tańlań.

4. Tekst qaharmanlarınıń gáplerin ózlestirip gáp dúziw : Tekst qaharmanlarınıń gápleriniń mazmunın saqlaǵan halda bir gáp dúziw

4) Tóمندegi tekstti kestedegi baǵdarlaw sızıǵı boyınsha analizleń (Pikirlew).

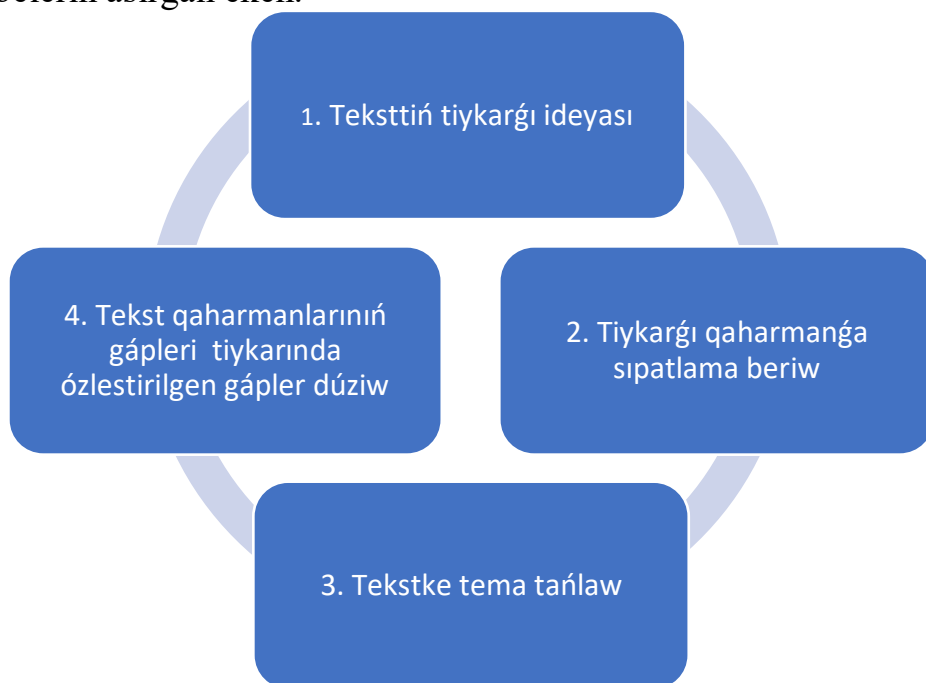
Bir hukimdardıń eki aqıllı hám dana wáziri bar edi. Olar ish-ishinen bir-birin xosh kórmes, lekin sırtına shıǵarmas eken. Bir kúni patsha wázirlerin sınap kórmekshi bolıptı.

Áwel óń qol wázirin shaqırıp, shep qol wázirdiń ilimi haqqındaǵı pikir soraptı. Patsha bul házir sherigin jamanlawdı baslap jiberedi dep kútip turǵan eken.

Lekin óń qol wázir onı maqtay baslaptı:

- Ol adam sonshelli kóp bilim iyelegen, astındaǵı at qalay kóterip júrgenine hayranman. Ekinshi wázirdi shaqırıp, onıń pikir sorasa, ol birinshi wázir haqqında sonday pikir aytıptı:

- Sherigim sonshelli kóp ilim oqıǵan, ilim, denesine qalay sıyıp turǵanına aqılım hayran. Patsha eki wázirdiń juwabınan shad bolıp, olarǵa jáne de ıqlas qoyıp hám abıray-mártebelerin asırǵan eken.

1. Teksttiń tiykarǵı ideyası : Teksttiń mazmunın hám maqsetin qısqasha bayanlap beriń.

2. Tiykargı qaharmanǵa sıpatlama beriw: Teksttegi bir qaharmanǵa sıpatlama beriń..

3. Tekstke tema tańlaw : Teksttiń mazmunına sáykes tema tańlań.

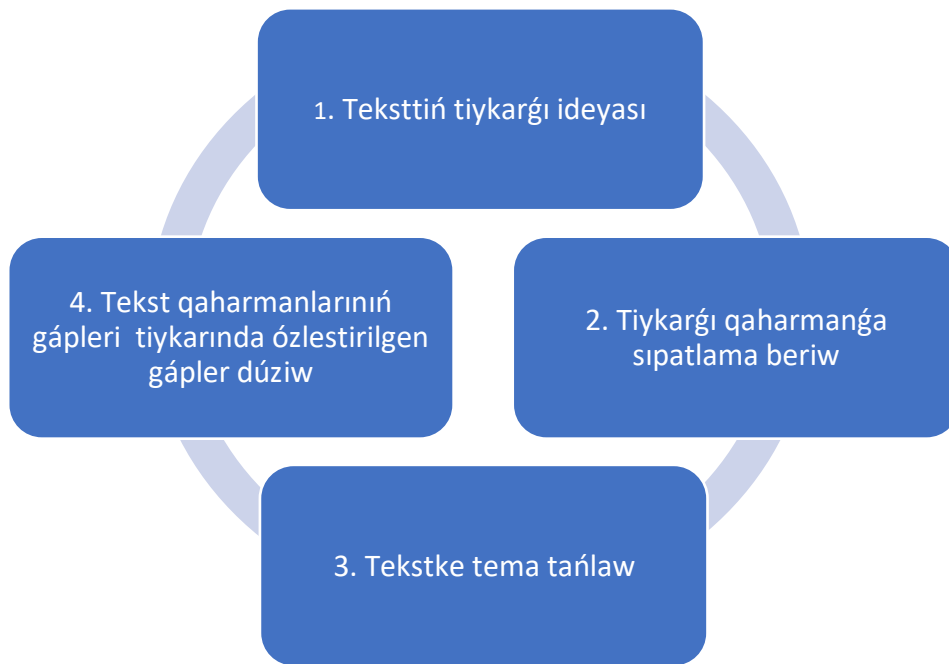
4. Tekst qaharmanlarınıń gáplerin ózlestirip gáp dúziw : Tekst qaharmanlarınıń gápleriniń mazmunın saqlaǵan halda bir gáp dúziw

5) Tómenдеgi tekstti kestedegi baǵdarlaw sızığı boyınsha analizleń (Pikirlew).

Burıńǵı ótken zamanda bir patsha xalqın sınayjaq bolıp, túnniń yarımında, hesh kim joq waqıtta bazardaǵı úlken joldıń ortasına úlken bir tastı qoydırtıptı. Buǵan xalıq ne dewin bilip turıw ushın ol tastıń átirapın baqlap turatuǵın jasırın tıńshılardı tayınlaydı. Eń birinshi ol tastıń qasınan qaladaǵı eń bay adam ótip, «Mınanı kim joldıń ortasına qoyıp ketken. Álbette bunı qılǵan adamdı tawıp jazasın beremen», dep atın tepsinip ketip qalıptı. Keyin ol jerden jáne basqalar ótedi hám kim ótse de tek tastı qoyıp ketkendi sógiwden basqa hesh nárese sóylemeydi.

Eki – úsh kún ótkennen keyin bul tasqa adamlardıń kózleri úyrenisedi hám hesh kimniń bul menen jumısı da bolmaydı. Biraq báribir bul tas adamlardıń háreket etiwine kesent etip turatuǵın edi.

Bir kúnleri tastıń qasınan awılda jasaytuǵın bir diyqan ǵarrı ótedi. Ol tastı kóriwi menen onı iyterip joldıń shetine shıǵarıp taslawǵa háreket etedi. Biraq bir óziniń kúshi jetpeydi. Keyin sol jerde júrgenlerdi kómekke shaqıradı hám kóplep kómeklep tastı Domalatıp shetke shıǵarıp qoyadı. Is pitkennen keyin shańların qaǵıp jolın dawam eteyin dep tursa, qolına kishkene qalta uslaǵan patsha shıǵadı hám qaltanı diyqanǵa beredi. Ishin ashıp qarasa altın teńgeler menen tolı eken.

1. **Teksttiń tiykarǵı ideyası** : Teksttiń mazmunın hám maqsetin qısqasha bayanlap beriń.

2. **Tiykarǵı qaharmanǵa sıpatlama beriw**: Teksttegi bir qaharmanǵa sıpatlama beriń..

3. **Tekstke tema tańlaw** : Teksttiń mazmunına sáykes tema tańlań.

4. **Tekst qaharmanlarınıń gáplerin ózlestirip gáp dúziw** : Tekst qaharmanlarınıń gápleriniń mazmunın saqlaǵan halda bir gáp dúziw

6) Tóمندegi tekstti kestedegi baǵdarlaw sızıǵı boyınsha analizleń (Pikirlew).

Bir adam balaların alıp, oın maydanına kelipti. Bul jerde golf oınını ótkiziletuǵın edi. Ol balaların birinshi márte tamasha ushın jeteklep kelgen edi. Bilet alıw ushın kassaǵa jaqınlasıp soradı:

- Bilet qansha turadı?

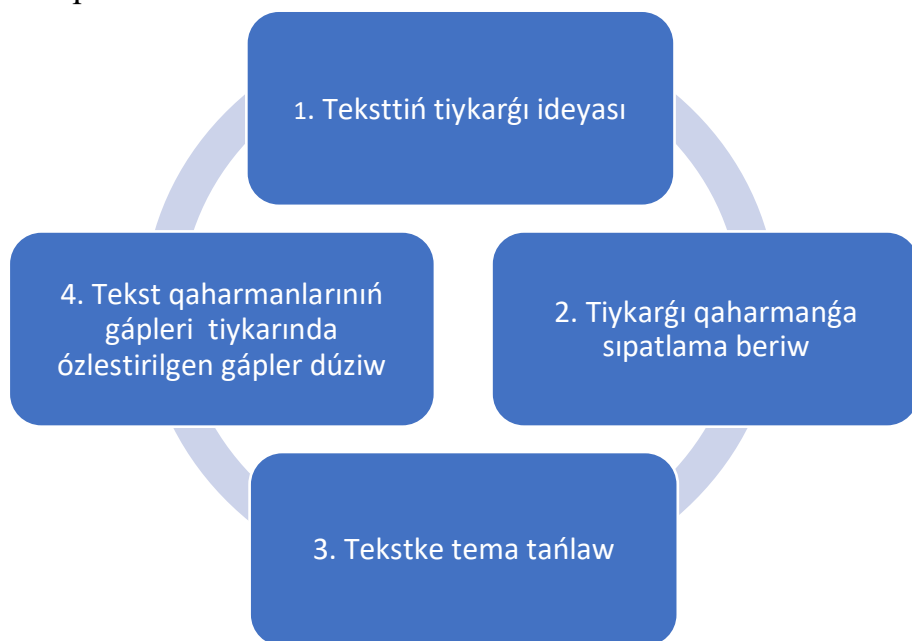
- Altı jastan ótkenler ushın úsh dollar, oǵan shekem biypul. Xosh, neshewin bereyin?

- Kishkenesi úshste, úlkeni jetide. Demek, 2 bilet alamız, mine sizge altı dollar.

Kassir kúlip, bılay depti:

- Eger úlken balańızdı altı jas degenińizde men buǵan isengen hám siz pulıńızdı únemlep qalǵan bolar edińiz. Kópshilik solay etedi-ǵo. Altı ma, jeti me, balalardı parıqlaw qıyın.

- Durıs, siz bilmey qalar edińiz. Biraq, balam biledi-ǵoy? Úsh dollardı dep onı jalǵanǵa úyretiwdi qálemedim...

1. Teksttiń tiykarǵı ideyası : Teksttiń mazmunın hám maqsetin qısqasha bayanlap beriń.

2. Tiykarǵı qaharmanǵa sıpatlama beriw : Teksttegi bir qaharmanǵa sıpatlama beriń.

3. Tekstke tema tańlaw : Teksttiń mazmunına sáykes tema tańlań.

4. Tekst qaharmanlarınıń gáplerin ózlestirip gáp dúziw : Tekst qaharmanlarınıń gápleriniń mazmunın saqlaǵan halda bir gáp dúziw

7) Tómenдеgi tekstti kestedegi baǵdarlaw sızıǵı boyınsha analizleń (Pikirlew).

Jaqında jańa jıl bayramı tusında anam kem kewil hám nawqaslanıp atırǵan tanıslarımızdıń kewlin alıwdı niet etip, dúkánǵa bardı. Ol jerden eki paket ",Yarcha" shokoladın jáne basqa da pechennıylar, alma, mandarin degendey mayda-shúyde satıp aladı. Aqshasın esaplasqan gezde kassir bir pachka shokoladqa aqshasın shıǵaradı.

Sonda anam:

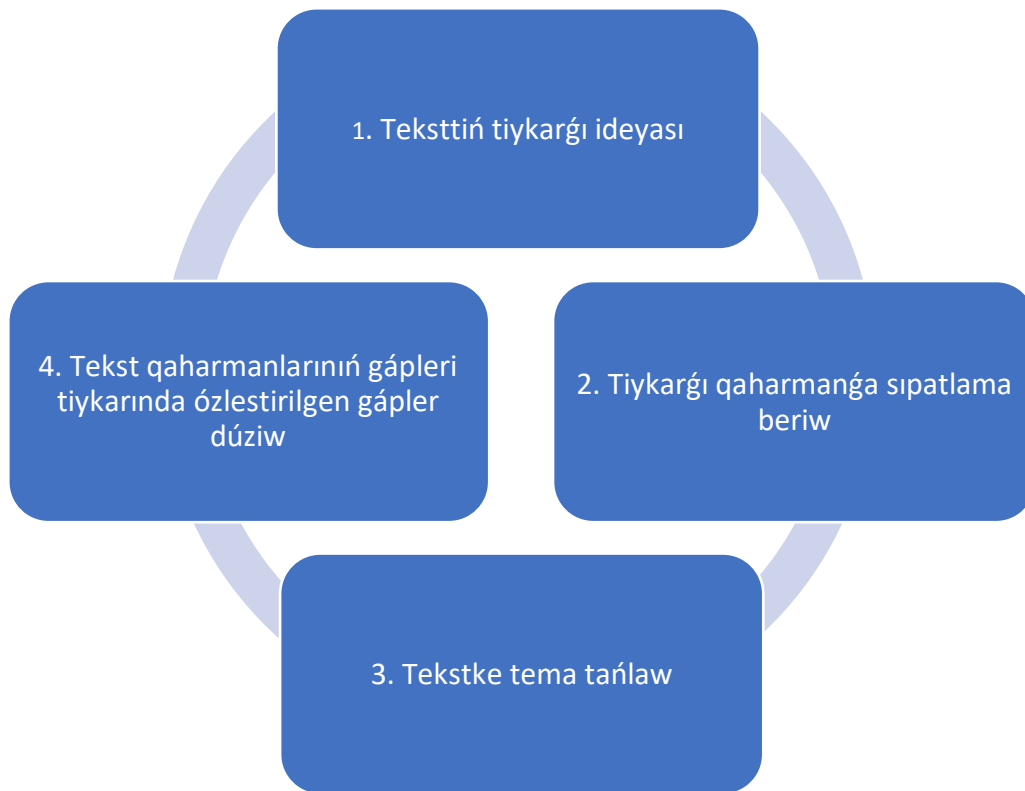
- Men eki pachka "Yarche" aldım,- dep, eki pachka shokoladın kórsetedi.

- Apa, sizge raxmet. Kópshilik adamlar usınday aljasqanımızda úndemey, ishinen quwanıp kete beredi,- deydi anama riyza bolıp.

Sóytip sawǵaların alıp, taksige minip mánzilenen túsip atırǵanda 10 mıńlıq aqsha berse taksist anama on bes mıń qaytım beredi.

- Haw, siz maǵan artıq aqsha berip atırsız. Men on mıńlıq berdim,- dese, taksist alǵan aqshasına qarap:

- He, solay ma? Men jigirma mıńlıq berdi dep oylap qalıppan,- dep bes mıń qaytım beredi.

1. **Teksttiń tiykarǵı ideyası** : Teksttiń mazmunın hám maqsetin qısqasha bayanlap beriń.

2. **Tiykarǵı qaharmanǵa sıpatlama beriw**: Teksttegi bir qaharmanǵa sıpatlama beriń.

3. **Tekstke tema tańlaw** : Teksttiń mazmunına sáykes tema tańlań.

4. **Tekst qaharmanlariniń gáplerin ózlestirip gáp dúziw** : Tekst qaharmanlariniń gápleriniń mazmunin saqlaǵan halda bir gáp dúziw

8) **Tómenдеgi tekstti kestedegi baǵdarlaw sızıǵı boyınsha analizleń (Pikirlew).**

Ayyemgi zamanlarda bir ayna salıwshı bolǵan eken. Bir kúni ol óz paydasın gózlep bir diywanaǵa: "Eger barıp adamlardıń aynaların sındırsań, maǵan járdem bergen bolar ediń, sońınan meniń isim júriser edi" depti. Diywana onıń gápinen keyin, ayna salıwshınıń úyine juwırıp barıp, hámme aynaların qaldırmay sındırıptı. Keshte úyine kelgen ayna salıwshı bunı kórip ashıwlanıptı hám diywananı ura baslaptı.

- Nege mennen ashıwlanasań, aqırı aynalardı sındır dep óziń ayttıń-ǵo?! - depti diywana.
- Men saǵan basqalardıń úyindegi aynalardı sındır, sonda meniń isim kóbeyedi, dedim.
- Eger basqalardıń aynasın sındırsam, olar basqa ayna salıwshını shaqırıwı múmkin edi. Senikin sındırsam, sen heshkimdi shaqırmaysań hám ózińniń isin kóbeyedi, - depti diywana.

1. Teksttiń tiykarǵı ideyası : Teksttiń mazmunın hám maqsetin qısqasha bayanlap beriń.

2. Tiykargı qaharmanğa sıpatlama beriw: Teksttegi bir qaharmanğa sıpatlama beriń.

3. Tekstke tema tańlaw : Teksttiń mazmunına sáykes tema tańlań.

4. Tekst qaharmanlarınıń gáplerin ózlestirip gáp dúziw : Tekst qaharmanlarınıń gápleriniń mazmunın saqlağan halda bir gáp dúziw

9) Tómenдеgi tekstti kestedegi baǵdarlaw sızǵı boyınsha analizleń (Pikirlew).

Jumıstan shıǵıp, mazalı zatlar dúkanına bardım. Kishkenem úsh kúnnen berli:

- Apa, tort ákeliń, - dep zarlanadı. Pulım az edi, sol sebepli balamğa jarasa kishkene tort satıp aldım. Úyge qayıp kiyatırǵanımda aldımnan ákem shıqtı.

- Jumısıń pittı me? - dep soradı ákem sálemnen soń.

- Awa, ata.

- Qolındaǵı ne?

- Aqlıǵıńız tort jegisi kelipti, sonıń ushın...

- Awa. Tezirek apar. Jolındı ańlıp otırǵan shıǵar.

Ákem menen xoshlasıp úyge kettim. Aǵam izimnen qarap qaldı. Úyge kelgende, tortti kishkentayımınıń aldına qoydım.

- Atam kiyatır, - dedi terezeden kóshege qarap otırǵan úlken balam.

- Ákem? Ne ushın kiyatır eken?

Waqt ótpey ákem keldi. Ishke kirgizdim, biraq ákem kelisim bermedi. Bosaǵadan turıp qolıma bir qutını usındı.

- Bul ne, ata?

- Tart. Esinde me, bala waqtında tortti jaqsı kóretuǵın ediń. Qolındaǵı kishkene tortti balańa berip, óziń jemeytuǵınıń anıq. Sonıń ushın saǵan ózim tort satıp alıp keldim. Sen balańdı quwantıp atırǵanıńdı kórip, men de seni quwantqım keldi...

Men jıladım... Men aqırǵı pulıma tort alǵan edim, bálkim ákemde sonday etken shıǵar.

1. Teksttiń tiykarǵı ideyası : Teksttiń mazmunın hám maqsetin qısqasha bayanlap berıń.

2. Tiykarǵı qaharmanǵa sıpatlama beriw: Teksttegi bir qaharmanǵa sıpatlama berıń.

3. Tekstke tema tańlaw : Teksttiń mazmunına sáykes tema tańlań.

4. Tekst qaharmanlarınıń gáplerin ózlestirip gáp dúziw: Tekst qaharmanlarınıń gápleriniń mazmunın saqlaǵan halda bir gáp dúziw

10) Tómendegi tekstti kestedegi baǵdarlaw sızıǵı boyınsha analizleń (Pikirlew).

Alla Ulıqpanǵa:

– Qáleseń payǵambarlıq bereyin, yamasa, ilim bereyin. Qaysısın tańlaysań? – dedi.
Sonda Ulıqpan:

– Maǵan ilim ber. Payǵambarlıq – dım ullı is. Onı mennen de ullı adamlar kóterip júredi. Men ilimge qánaát eteyin. Xalıqtıń kózin ashıp, jaqsılıqqa súyreyin, – dep ilimdi tańlaptı.
Hákim Ulıqpan qarız soraǵan adamnıń betin qaytarmaydı eken.

Bir kisi onnan mın teńge qarız alıp, «Onısız da bay adam ǵoy. Qarızın bermesem de, boladı» dep oyladı. Ol jolda bir jerge súrnikti.

Qarız aqshası salınǵan qaltanı bir qus tumsıǵı menen ilip alıp, usha jóneldi. Qus Ulıqpannıń úyiniń ústinen ushıp baratırǵanda túyinshik jerge túsip ketti

Ulıqpan túyinshikti tanıdı.

Qarızdar Ulıqpanǵa qayıp keldi. Jaǵdayın aytıp, taǵı mın altın soradı. Bul rette :

«Eger qarız berse, mın teńgesin eki ese etip qaytararman» dep niyetlendi.

Ulıqpan qarız berdi. Qarızdar aqshanı saudaǵa salıp, on ese payda kórdi. Tapqan paydasınan eki mın altın alıp, Ulıqpanǵa keldi.

Ulıqpan oǵan:

– Birinshi mın teńgeni alǵanda, niyetiń buzıq boldı. Sol ushın buyırmadı. Ekinshi márte niyetiń dúziw edi. Sol ushın alla satın saldı. Bereket tawıp bayıdın depti

1. Teksttiń tiykarǵı ideyası : Teksttiń mazmunın hám maqsetin qısqasha bayanlap berin.

2. Tiykarǵı qaharmanǵa sıpatlama beriw : Teksttegi bir qaharmanǵa sıpatlama berin.

3. Tekstke tema tańlaw : Teksttiń mazmunına sáykes tema tańlań.

4. Tekst qaharmanlarının gáplerin ózlestirip gáp dúziw: Tekst qaharmanlarının gápleriniń mazmunın saqlaǵan halda bir gáp dúziw
